



Altunizade Mah. Sırma Perde Sok. Sırma Apt. No:23/2
Üsküdar/İSTANBUL
Tel: (216) 474 03 44 Fax: (216) 474 03 46
bilgi@ygd.com.tr
www.ygd.com.tr

İSTANBUL İLİ KADIKÖY İLÇESİ
ERENKÖY MAHALLESİ
1405 ADA 193 PARSEL
ÜZERİNDE YER ALAN
48 ADET BAĞIMSIZ BÖLÜME İLİŞKİN
GAYRİMENKUL DEĞERLEME RAPORU



Ziraat GYO

23-137
Aralık, 2023



GAYRİMENKUL DEĞERLEME RAPOR ÖZETİ

Değerleme Konusu İşin İsmi ve Kapsamı	İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, Erenköy Mahallesi, 1405 Ada 193 Parsel Üzerinde Konumlu 3 Adet Dükkan Ve 45 Adet Konut Nitelikli Toplam 48 Adet Bağımsız Bölümün SPK Mevzuatı Gereği Güncel Rayiç Ekspertiz Değerlerinin Tespitine Yönelik Değerleme Raporu
Değerlemeyi Talep Eden Kurum	Ziraat Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş.
Raporu Hazırlayan Kurum	Yetkin Gayrimenkul Değerleme ve Danışmanlık A.Ş.
Rapor Numarası	23-137
Rapor Tarihi	28.12.2023

DEĞERLEME KONUSU GAYRİMENKULLER HAKKINDA ÖZET BİLGİ

Tapu Bilgileri	Ada/ Parsel	Yüzölçümü, m ²	Nitelik
	1405/193	2.186,98	Arsa
Mevcut Kullanım	İnşa Aşamasında Olan Konut ve Ticaret Projesi (İnşaat Seviyesi %70)		
İmar Durumu	İmar Fonksiyonu	Yapılaşma Şartları	
	Konut Alanı	Ayrık Nizam TAKS: 0,35-KAKS: 2,07-Yençok: 15 Kat	

DEĞERLEME RAPORUNDA TAKDİR OLUNAN DEĞERLER

Tamamlanması Durumundaki Değer, ₺/USD (KDV Hariç)	473.911.000,00	16.140.613,19
Tamamlanması Durumundaki Değer, ₺/USD (KDV Dahil)-(Dükkanlar %20-Konutlar %1,00)	485.044.370,00	16.519.797,08
Mevcut Durum Değeri, ₺/USD (%70 İnşaat Seviyesine Göre) (KDV Hariç)	331.737.700,00	11.298.429,23
Mevcut Durum Değeri, ₺/USD (%70 İnşaat Seviyesine Göre) (KDV Dahil)- (Dükkanlar %20-Konutlar %1,00)	339.531.059,00	11.563.857,96

*26.12.2023 Günü Saat 15:30'da Belirlenen Gösterge Niteliğindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Efektif Satış Kuru 1 USD= 29,3614 ₺

İÇİNDEKİLER

1.RAPOR BİLGİLERİ	5
1.1 Rapor Tarihi	5
1.2 Rapor Numarası	5
1.3 Rapor Türü	5
1.4 Değerleme Tarihi	5
1.5 Raporu Hazırlayanlar	5
1.6 Sorumlu Değerleme Uzmanı	5
1.7 Sözleşme Tarihi ve Numarası	5
1.8 Raporun Kurul Düzenlemeleri Kapsamında Değerleme Amacıyla Hazırlanıp Hazırlanmadığına İlişkin Açıklama	6
1.9 Değerleme Konusu Gayrimenkul ile İlgili Şirketimiz Tarafından Hazırlanan Son Üç Değerleme Raporuna İlişkin Bilgiler	6
2. ŞİRKET VE MÜŞTERİYİ TANITICI BİLGİLER.....	7
2.1 Değerlemeyi Yapan Şirket Bilgileri	7
2.2 Değerleme Talebinde Bulunan Müşteri Bilgileri	7
2.3 Müşteri Talebinin Kapsamı ve Varsa Getirilen Sınırlamalar	8
2.4 Uygunluk Beyanı	8
3. DEĞERLEME TANIM VE İLKELERİ	9
3.1 Raporda Kullanılan Kısaltmalar	9
3.2 Değerleme Çalışmasında Esas Alınan Standartlar	9
3.3 Değerleme Çalışmalarında Kullanılan Yöntemler	14
3.3.1 Pazar Yaklaşımı	15
3.3.2 Gelir Yaklaşımı	16
3.3.3 Maliyet Yaklaşımı	17
4. GENEL, ÖZEL VERİLER.....	19
4.1 Global Ekonomik Görünüm	19
4.2 Ulusal Ekonomik Görünüm.....	20
4.3 Demografik Veriler.....	24
4.4 Türkiye İnşaat ve Gayrimenkul Sektörüne Bakış	26
4.5 2023 Yılı Üçüncü Çeyrekteki Ekonomik Gelişmeler.....	29
4.6 Ticari Gayrimenkul Sektörü	30
4.7 Konut Sektörü	33
5. GAYRİMENKULLER İLE İLGİLİ BİLGİLER VE ANALİZLER	38
5.1 Bölge Analizi	38
5.2 Konumu ve Çevresel Özellikleri.....	40
5.3 Tapu ve Takyidat Bilgileri	43
5.4 Kadastro Durum Bilgileri	44
5.5 İmar Durum Bilgileri	44
5.6 Yasal İzin ve Belgeler	46
5.7 Yapı Denetim Kuruluşu ve Denetim Bilgileri	47
5.8 Tanımı, Yapısal ve Teknik Özellikleri	47
5.9 Yasal-Mevcut Durum Karşılaştırması.....	50
5.10 Olumlu ve Olumsuz Özellikler	50
5.11 Gayrimenkulün Son Üç Yıllık Dönemde Gerçekleşen Alım – Satım İşlemleri ve Gayrimenkulün Hukuki Durumunda Meydana Gelen Değişiklikler.....	51
5.12 Değerleme İşlemini Olumsuz Yönde Etkileyen veya Sınırlayan Faktörler.....	51

5.13 En Etkin ve Verimli Kullanım.....	51
5.14 Müşterek veya Bölünmüş Kısımların Değerleme Analizi	51
5.15 Gayrimenkul ve Buna Bağlı Hakların Hukuki Durumunun Analizi	51
5.16 Gayrimenkulün Teknik Özellikleri ve Fiziksel Değerlemede Baz Alınan Veriler	51
6. DEĞERLEME ÇALIŞMASI	52
6.1 Değerleme İşleminde Kullanılan Yöntemler ve Bu Yöntemlerin Seçilme Nedenleri.....	52
6.2 Değerleme İşleminde Kullanılan Varsayımlar ve Bunların Kullanılma Nedenleri	52
6.3 Emsal Araştırması	52
6.3.1 Satılık Konut Emsal Araştırması	52
6.3.2 Satılık Dükkan Emsal Araştırması	54
6.4 Pazar Yaklaşımı ile Değer Takdiri.....	56
7. ANALİZ SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	59
7.1 Farklı Değerleme Metotlarının ve Analiz Sonuçlarının Uyumlaştırılması, Bu Amaçla İzlenen Yöntemin ve Nedenlerinin Açıklanması	59
7.2 Asgari Bilgilerden Raporda Yer Verilmeyenlerin Niçin Yer Almadıklarının Gerekçeleri..	59
7.3 Yasal Gereklerin Yerine Getirilip Getirilmediği ve Mevzuat Uyarınca Alınması Gereken İzin ve Belgelerin Tam ve Eksiksiz Olarak Mevcut Olup Olmadığı Hakkında Görüş	59
7.4 Değerlemesi Yapılan Gayrimenkulün Portföye Alınmasında Sermaye Piyasası Mevzuatı Çerçevesinde Bir Engel Olup Olmadığı Hakkında Görüş	60
8. SONUÇ	61
8.1 Sorumlu Değerleme Uzmanının Sonuç Cümlesi.....	61
8.2 Nihai Değer Takdiri.....	61
RAPOR EKLERİ:	62

1.RAPOR BİLGİLERİ

1.1 Rapor Tarihi

28.12.2023

1.2 Rapor Numarası

23-137

1.3 Rapor Türü

Bu rapor, Ziraat Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı Anonim Şirketi (bundan sonra Müşteri olarak anılacaktır) talebi üzerine, gayrimenkul değerlendirme alanında faaliyet gösteren Yetkin Gayrimenkul Değerleme ve Danışmanlık A.Ş. (bundan sonra Şirket olarak anılacaktır) tarafından; İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, Erenköy Mahallesi, 1405 ada 193 parsel üzerinde konumlu 3 adet dükkan ve 45 adet konut nitelikli toplam 48 adet bağımsız bölümün yasal durumunun irdelenmesi, güncel rayiç değerinin Türk Lirası cinsinden belirlenmesi amacıyla hazırlanan değerlendirme raporudur.

1.4 Değerleme Tarihi

26.12.2023

1.5 Raporu Hazırlayanlar

Bu rapor şirketimiz Değerleme Uzman Yardımcısı Abdurrahman KESMEZ ve Değerleme Uzmanı Hasan Serhat BERKLİ tarafından hazırlanmış, Sorumlu Değerleme Uzmanı Yasin PEKTAŞ tarafından kontrol edilmiş ve onaylanmıştır.

1.6 Sorumlu Değerleme Uzmanı

Şirketimizin Yönetim Kurulu Başkanı da olan Yasin PEKTAŞ, 1972 yılı Afyonkarahisar, Bolvadin İlçesi doğumludur. Harita ve Kadastro Mühendisidir. Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü taşra teşkilatında Kadastro Teknisyeni, Kontrol Mühendisi, Hendek Kadastro Müdürü ve İstanbul Tapu ve Kadastro Bölge Müdürlüğü Bölge Müdür Yardımcısı olarak görev yapan Yasin PEKTAŞ 1997 yılında Hazine Gayrimenkullerinin en verimli değerlendirilmesine ilişkin yürütülen MEGİP (Milli Emlak ve Gecekondlu Islah Projesi) Projesinde, Başbakan Müşaviri sıfatı ile görev yapmıştır. Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşlar Birliği'nden 16.01.2007 tarihinde Değerleme Uzmanlığı Lisans belgesini almıştır.

1.7 Sözleşme Tarihi ve Numarası

Dayanak Sözleşme, Ziraat Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş. ile Şirketimiz arasında 11.10.2023 tarihinde imzalanan sözleşmedir.

1.8 Raporun Kurul Düzenlemeleri Kapsamında Değerleme Amacıyla Hazırlanıp Hazırlanmadığına İlişkin Açıklama

Bu Rapor, 31.08.2019 tarih ve 30874 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Sermaye Piyasası Kurulu'nun Seri III, 62.3 numaralı "Sermaye Piyasasında Faaliyette Bulunacak Gayrimenkul Değerleme Kuruluşları Hakkında Tebliğin" 1. maddesinin 2. fıkrası kapsamında hazırlanmıştır.

1.9 Değerleme Konusu Gayrimenkul ile İlgili Şirketimiz Tarafından Hazırlanan Son Üç Değerleme Raporuna İlişkin Bilgiler

Değerleme konusu gayrimenkul ile ilgili şirketimiz tarafından hazırlanan son üç değerleme raporu bulunmamaktadır.

2. ŞİRKET VE MÜŞTERİYİ TANITICI BİLGİLER

2.1 Değerlemeyi Yapan Şirket Bilgileri

Yetkin Gayrimenkul Değerleme ve Danışmanlık A.Ş.; tecrübeli ve uzman kadrosu ile çözüm ortaklığını üstlendiği gerçek ve tüzel kişilerin, gayrimenkul konusunda alacakları tüm kararlarına bilimsel ve fiziki verilere dayalı, doğru ve güvenilir bilgiler ışığında, yön verebilmek amacıyla 24.10.2007 tarihinde kurulmuş, 29.05.2009 tarihinde ISO 9001:2000 Kalite Yönetim Sistemi kriterlerine uygun olarak hizmet verdiğine ilişkin Kalite Sistem Sertifikasını almış ve Sermaye Piyasası Kurulu'nca, Seri VIII No:35 sayılı Tebliği çerçevesinde değerlendirme hizmeti vermek üzere 24.12.2009 tarihi itibarıyla, Gayrimenkul Değerleme Şirketleri listesine alınmış ayrıca Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nca "Bankalara Değerleme Hizmeti Verecek Kuruluşların Yetkilendirilmesi ve Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik" çerçevesinde Değerleme Hizmeti vermek üzere 08.12.2011 tarih ve 4480 sayılı kararı ile Değerleme hizmeti vermek üzere yetkilendirilmiş bir Anonim Şirkettir. Şirket Merkezi, İstanbul Üsküdar İlçesi, Altunizade Mahallesi, Sırmaperde Sokak Sırma Apartmanı No:23/2 adresindedir. Şirketimiz internet adresi www.ygd.com.tr olup, şirketimize ilişkin detaylı bilgilere bu siteden ulaşılabilir.

2.2 Değerleme Talebinde Bulunan Müşteri Bilgileri

Şirket Unvanı: Ziraat Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş.

Şirket Adresi: Finanskent Mah. Finans Cad. A Blok No:44/A Ümraniye/İSTANBUL

Şirket Amacı: Ülkemiz gayrimenkul sektörünün gelişimine ivme kazandıracak ve Türkiye için katma değer oluşturacak projeler ile sektöründe öncü şirketler arasında yer almak, yüksek yatırım değeri sunan özgün projeler geliştirerek istikrarlı bilanço büyümesi gerçekleştirmek, kurumsal değerleri ve yönetim anlayışıyla sektöründe örnek bir kurum olmak ve hissedarlarına en yüksek getiriyi kazandıracak değer artıran projeleri hayata geçirmektir.

Sermayesi: 4.693.620.000.-TL

Halka Açıklık: %18,94

Telefon: +90 216 369 77 72-73

e-posta: info@ziraatgyo.com.tr

2.3 Müşteri Talebinin Kapsamı ve Varsa Getirilen Sınırlamalar

Bu çalışmada, müşteri talebi kapsamında, İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, Erenköy Mahallesi, 1405 ada 193 parsel üzerinde konumlu 3 adet dükkan ve 45 adet konut nitelikli toplam 48 adet bağımsız bölümün yasal durumunun irdelenmesi, güncel rayiç değerinin Türk Lirası cinsinden belirlenmesi amacıyla hazırlanan değerlendirme raporudur. Söz konusu taşınmazlara ilişkin tapu kayıt belgeleri müşteri tarafından temin edilmiştir.

2.4 Uygunluk Beyanı

- Müşteri tarafından Şirket'e sunulan belgeler esas alınarak ilgili makamlar nezdinde Rapor'un ilgili bölümünde belirtilen tarih itibarıyla yapılan inceleme ve araştırmalar, ekonomi ve piyasa koşulları dikkate alınarak yapılan analizler ve sonuçlar tüm verilerin doğru olduğu kabulüne dayanarak gerçekleştirilmiş, sadece belirtilen varsayımlar ve koşullarla sınırlı olup tarafsız ve önyargısız olarak hazırlanmıştır.
- İlgili resmi kurumlarda gerekli araştırmalar yapılmış, mülk bizzat incelenmiştir.
- Değerleme raporu Uluslararası Değerleme Standartlarına uygun olarak hazırlanmıştır.
- Raporu hazırlayan değerlendirme uzmanlarının, değerlendirme konusu mülkle herhangi bir ilgisi ve önyargısı bulunmamaktadır.
- Değerleme ücreti raporun herhangi bir bölümüne bağlı değildir.
- Değerleme çalışmaları ahlaki kural ve performans standartlarına göre gerçekleştirilmiştir.
- Değerleme uzmanı/uzmanları mesleki eğitim şartlarına haizdir.
- Değerleme uzmanları, mülkün yeri ve raporun içeriği konusunda deneyimlidir.

Rapor, Müşteri'nin münhasır kullanımı için hazırlanmış olup, bir nüshası şirketimizde kalmak üzere üç nüsha olarak sınırlı sayıda üretilmiştir. Hiçbir zaman Şirketimiz'in yazılı ön izni olmadan üçüncü şahıslara dağıtım amacıyla kısmen veya tamamen çoğaltılamaz veya kopya edilemez. Kopyaların kullanımları halinde ortaya çıkabilecek sonuçlardan şirketimiz sorumlu değildir.

3. DEĞERLEME TANIM VE İLKELERİ

3.1 Raporda Kullanılan Kısaltmalar

KISALTMALAR

SPK	Sermaye Piyasası Kurulu
Müşteri	Ziraat Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş.
Şirket	Yetkin Gayrimenkul Değerleme ve Danışmanlık A.Ş.
UDS	Uluslararası Değerleme Standartları
TAKS	Taban Alanı Katsayısı
KAKS	Kat Alanı Kat Sayısı
E	Emsal
Hmax	Maksimum Yapı Yüksekliği

3.2 Değerleme Çalışmasında Esas Alınan Standartlar

Bu Rapor'da yer alan değerleme çalışmaları, 31.08.2019 tarih ve 30874 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Sermaye Piyasası Kurulu'nun Seri III, 62.3 numaralı "Sermaye Piyasasında Faaliyette Bulunacak Gayrimenkul Değerleme Kuruluşları Hakkında Tebliği" ve 01.02.2017 tarih 29966 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Sermaye Piyasası Kurulu'nun III-62.1 sayılı "Sermaye Piyasasında Değerleme Standartları Hakkında Tebliği" Hükümlerince, Tebliğin ekinde yer alan Uluslararası Değerleme Standartlarına uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın dayandığı Standartlara özetle yer verilmiştir.

Değer Esasları

Değer esasları (bazen değer standartları olarak nitelendirilir) raporlanan değer dayandığı temel dayanakları tanımlamaktadır. Değer esası(ları)nın değerleme görevinin şartlarına ve amacına uygun olması, değerlemeyi gerçekleştirenin yöntem, girdi ve varsayım seçimi ile nihai değer görüşüne etki edebildiği veya yön verebildiği için büyük önem arz etmektedir.

- UDS'de, aşağıdaki UDS tanımlı değer esaslarının yanı sıra, ülkelerin bireysel hukuk mevzuatında tanımlanmış veya uluslararası sözleşmelerle kabul edilip benimsenmiş UDS tanımlı olmayan değer esaslarının dar kapsamlı bir listesine de yer verilmektedir:

UDS tanımlı değer esasları:

1. Pazar Değeri

- Pazar değeri, bir varlık veya yükümlülüğün, uygun pazarlama faaliyetleri sonucunda, istekli bir satıcı ve istekli bir alıcı arasında, tarafların bilgili ve basiretli bir şekilde ve zorlama altında kalmaksızın hareket ettikleri, muvazaasız bir işlem ile değerlendirme tarihi itibarıyla el değiştirmesinde kullanılması gerekli görülen tahmini tutardır.
- Pazar değerinin tanımı aşağıdaki kavramsal çerçeveye uygun olarak uygulanması gerekir:
 - "Tahmini tutar" ifadesi muvazaasız bir pazar işleminde varlık için para cinsinden ifade edilen fiyat anlamına gelmektedir. Pazar değeri, değerlendirme tarihi itibarıyla, pazarda pazar

değeri tanımına uygun olarak makul şartlarda elde edilebilecek en olası fiyattır. Bu fiyat, satıcı tarafından makul şartlarda elde edilebilecek en iyi ve alıcı tarafından makul şartlarda elde edilebilecek en avantajlı fiyattır. Bu tahmin, özellikle de satışla ilişkili herhangi bir tarafça sağlanmış özel bedeller veya imtiyazlar, standart olmayan bir finansman, sat ve geri kirala sözleşmesi gibi özel şartlara veya koşullara dayanarak arttırılmış veya azaltılmış bir tahmini fiyatı veya sadece belirli bir malike veya alıcıya yönelik herhangi bir değer unsurunu kapsamaz.

- “El değiştirmesinde kullanılacak” ifadesi, bir varlığın veya yükümlülüğün değerinin, önceden belirlenmiş bir tutar veya gerçek satış fiyatından ziyade tahmini bir değer olduğu duruma atıfta bulunur. Bu fiyat değerlendirme tarihi itibarıyla, pazar değeri tanımındaki tüm unsurları karşılayan bir işlemdeki fiyattır.
- “Değerleme tarihi itibarıyla” ifadesi değer belirlenmesi için belirli bir tarih itibarıyla belirlenmesini ve o zamana özgü olmasını gerektirir. Pazarlar ve pazar koşulları değişebileceğinden, tahmini değer başka bir zamanda doğru veya uygun olmayabilir. Değerleme tutarı, pazarın durumunu ve içinde bulunduğu koşulları başka bir tarihte değil sadece değerlendirme tarihi itibarıyla yansıtır.
- “İstekli bir alıcı arasında” ifadesi alım niyetiyle harekete geçmiş olan, ancak zorunlu kalmış olmayan bir alıcı anlamına gelmektedir. Bu alıcı her fiyattan satın almaya hevesli veya kararlı değildir. Bu alıcı, var olduğunun kanıtlanması veya tahmin edilmesi mümkün olmayan, sanal veya varsayımsal bir pazardan ziyade mevcut pazar gerçeklerine ve mevcut pazar beklentilerine uygun olarak satın alır. Var olduğu kabul edilen bir alıcı pazarın gerektirdiğinden daha yüksek bir fiyat ödemeyecektir. Varlığın mevcut sahibi ise pazarı oluşturanlar arasında yer almaktadır.
- “İstekli bir satıcı” ifadesi ise belirli fiyattan satmaya hevesli veya mecbur olmayan, ya da mevcut pazar tarafından makul görülmeyen bir fiyatta ısrar etmeyen bir satıcı anlamına gelmektedir. İstekli satıcı, fiyat her ne olursa olsun, varlığı uygun pazarlama faaliyetleri sonucunda açık pazarlarda, pazar şartlarında elde edilebilecek en iyi fiyattan satmak istemektedir. Varlığın asıl sahibinin gerçekte içinde bulunduğu koşullar, yukarıda anılan şartlara dâhil değildir, çünkü istekli satıcı varsayımsal bir maliktir.
- “Muvazaasız bir işlem” ifadesi, fiyatın pazarın fiyat seviyesini yansıtmamasına veya yükseltmesine yol açabilecek, örneğin ana şirket ve bağlı şirket veya ev sahibi ve kiracı gibi taraflar değil, aralarında belirli ve özel bir ilişki bulunmayan taraflar arasında yapılan bir işlem anlamına gelmektedir. Pazar değeri işlemlerinin, her biri bağımsız olarak hareket eden ilişkisiz taraflar arasında yapıldığı varsayılır.
- “Uygun pazarlama faaliyetleri sonucunda” ifadesi, varlığın pazara çıkartılarak en uygun şekilde pazarlanması halinde pazar değeri tanımına uygun olarak elde edilebilecek en iyi

fiyattan satılmış olması anlamına gelmektedir. Satış yönteminin, satıcının erişime sahip olduğu pazarda en iyi fiyatı elde edeceği en uygun yöntem olduğu kabul edilir. Varlığın pazara çıkartılma süresi sabit bir süre olmayıp, varlığın türüne ve pazar koşullarına göre değişebilir. Burada tek kriter, varlığın yeterli sayıda pazar katılımcısının dikkatini çekmesi için yeterli süre tanınması gerekliliğidir. Pazara çıkartılma zamanı değerlendirilmeden önce gerçekleşmelidir.

- “Tarafların bilgili ve basiretli bir şekilde hareket etmeleri” ifadesi, istekli satıcının ve istekli alıcının değerlendirme tarihi itibarıyla pazarın durumu, varlığın yapısı, özellikleri, fiili ve potansiyel kullanımları hakkında makul ölçülerde bilgilenmiş olduklarını varsaymaktadır. Tarafların her birinin bu bilgiyi, işlemde kendi ilgili konumları açısından en avantajlı fiyatı elde etmek amacıyla basiretli bir şekilde kullandıkları varsayılır. Basiret, faydası sonradan anlaşılan bir tecrübenin avantajıyla değil, değerlendirme tarihi itibarıyla pazar şartları dikkate alınarak değerlendirilir. Örneğin fiyatların düştüğü bir ortamda önceki pazar seviyelerinin altında bir fiyattan varlıklarını satan bir satıcı basiretsiz olarak kabul edilmez. Bu gibi durumlarda, pazarlarda değişen fiyat koşulları altında varlıkların el değiştirildiği diğer işlemler için geçerli olduğu gibi, basiretli alıcılar veya satıcılar o anda mevcut en iyi pazar bilgileri doğrultusunda hareket edeceklerdir.
 - “Zorlama altında kalmaksızın” ifadesi ise taraflardan her birinin zorlanmış olmaksızın veya baskı altında kalmaksızın bu işlemi yapma niyetiyle harekete geçmiş olmasıdır.
- Pazar değeri kavramı, katılımcıların özgür olduğu açık ve rekabetçi bir pazarda pazarlık edilen fiyat olarak kabul edilmektedir. Bir varlığın pazarı, uluslararası veya yerel bir pazar olabilir. Bir pazar çok sayıda alıcı ve satıcıdan veya karakteristik olarak sınırlı sayıda pazar katılımcısından oluşabilir. Varlığın satışa sunulduğunun varsayıldığı pazar, teorik olarak el değiştiren varlığın normal bir şekilde el değiştirdiği bir pazardır.
- Bir varlığın pazar değeri onun en verimli ve en iyi kullanımını yansıtır. En verimli ve en iyi kullanım, bir varlığın potansiyelinin yasal olarak izin verilen ve finansal olarak karlı olan en yüksek düzeyde kullanımudur. En verimli ve en iyi kullanım, bir varlığın mevcut kullanımının devamı ya da alternatif başka bir kullanım olabilir. Bu, bir pazar katılımcısının varlık için teklif edeceği fiyatı hesaplarken varlık için planladığı kullanıma göre belirlenir.
- Değerleme girdilerinin yapısının ve kaynağının, sonuçta değerlendirme amacı ile ilgili olması gereken değer esasını yansıtmaları gerekir. Örneğin, pazar değerini belirlemek amacıyla, pazardan türetilmiş veriler kullanılmak şartıyla, farklı yaklaşımlar ve yöntemler kullanılabilir. Pazar yaklaşımı tanım olarak pazardan türetilmiş girdileri kullanır. Gelir yaklaşımını kullanarak pazar değerini belirlemek için, katılımcılar tarafından benimsenen girdilerin ve varsayımların kullanılması gerekli görülmektedir. Maliyet yaklaşımını kullanarak pazar değerini belirlemek için, eşdeğer kullanıma sahip bir varlığın maliyetinin ve

uygun aşınma oranının, pazar esaslı maliyet ve aşınma analizleriyle belirlenmesi gerekli görülmektedir.

- Değerlemesi yapılan varlık için mevcut verilere ve pazarla ilişkili koşullara göre en geçerli ve en uygun değerlendirme yönteminin veya yöntemlerinin tespit edilmesi gerekir. Uygun bir şekilde analiz edilmiş ve pazardan elde edilmiş verilere dayanması halinde, kullanılan her bir yaklaşımın veya yöntemin, pazar değeri ile ilgili bir gösterge sağlaması gerekli görülmektedir.
- Pazar değeri bir varlığın, pazardaki diğer alıcıların elde edemediği, belirli bir malik veya alıcı için değer ifade eden niteliklerini yansıtmaz. Böyle avantajlar, bir varlığın fiziksel, coğrafi, ekonomik veya yasal özellikleriyle ilişkili olabilir. Pazar değeri, belirli bir tarihte belirli bir istekli alıcının değil, herhangi bir istekli bir alıcının olduğunu varsaydığından, buna benzer tüm değer unsurlarının göz ardı edilmesini gerektirmektedir.

Varsayılan Kullanım

- Varsayılan kullanım, bir varlığın veya yükümlülüğün kullanılma koşullarını tarif eder. Farklı değer esasları belirli bir varsayımının kullanılmasını gerektirebilir veya birden fazla değer varsayımının dikkate alınmasına müsaade edebilir. Değerin bazı temel dayanaklarına aşağıda yer verilmektedir:
 - En verimli ve en iyi kullanım,
 - Cari kullanım/mevcut kullanım,
 - Düzenli tasfiye,
 - Zorunlu satış.

Varsayılan Kullanım– En Verimli ve En İyi Kullanım

- En verimli ve en iyi kullanım, katılımcının bakış açısından, bir varlıktan en yüksek değer elde edileceği kullanımdır.
- En verimli ve en iyi kullanımın fiziksel olarak mümkün (uygulanabilir olduğunda) finansal olarak kârlı, yasal olarak izin verilen ve en yüksek değer ile sonuçlanan kullanım olması gerekir. Cari kullanımdan farklılık söz konusu ise, bir varlığın en verimli ve en iyi kullanımına dönüştürülmesine ilişkin maliyetler değeri etkileyecektir.
- Bir varlığın en verimli ve en iyi kullanımı optimal bir kullanımın söz konusu olması halinde cari veya mevcut kullanımı olabilir. Ancak, en verimli ve en iyi kullanım cari kullanımdan farklılaşacağı gibi bir düzenli tasfiye hali de olabilir.
- Varlığın grubun toplam değerine katkısının göz önüne alınmasını gerektiren durumlarda, söz konusu varlığın tek başına değerlemeye tabi tutulması halinde sahip olacağı en verimli ve en iyi kullanım, bir varlık grubunun parçası olarak değerlemeye tabi tutulması halinde sahip olacağından farklı olabilir.
- En verimli ve en iyi kullanım belirlenirken:

- Bir kullanımın fiziksel olarak mümkün olup olmadığını değerlendirmek için, katılımcılar tarafından makul olarak görülen noktalar,
- Yasal olarak izin verilen şartları yansıtmak için, varlığın kullanımıyla ilgili şehir planlamaları/imar durumu gibi tüm kısıtlamalar ve bu kısıtlamaların değişme olasılığı,
- Kullanımın finansal karlılık şartı bakımından, fiziksel olarak mümkün olan ve yasal olarak izin verilen alternatif bir kullanımın, tipik bir katılımcıya, varlığın alternatif kullanıma dönüştürme maliyetleri hesaba katıldıktan sonra, mevcut kullanımından elde edeceği getirinin üzerinde yeterli bir getiri üretilip üretmeyeceği dikkate alınır.

2. Pazar Kirası

Pazar kirası taşınmaz mülkiyet haklarının, uygun pazarlama faaliyetleri sonucunda, istekli bir kiralayan ve istekli bir kiracı arasında, tarafların bilgili ve basiretli bir şekilde ve zorlama altında kalmaksızın hareket ettikleri, muvazaasız bir işlem ile uygun kiralama şartları çerçevesinde, değerlendirme tarihi itibarıyla kiralanması sonucu elde edilecek fayda için tahmin edilmesi gerekli görülen tutardır.

3. Makul Değer

Makul değer, bir varlığın veya yükümlülüğün bilgili ve istekli taraflar arasında devredilmesi için, ilgili tarafların her birinin menfaatini yansıtan tahmini fiyattır.

4. Yatırım Değeri/Bedeli

Yatırım değeri bireysel yatırım veya işletme amaçları doğrultusunda sahibi veya gelecek sahibi için bir varlığın değeridir.

5. Sinerji Değeri

Sinerji değeri, iki veya daha fazla varlığın veya hakkın bir araya gelmesi sonucunda oluşan, bunların bir arada toplam değerinin, ayrı ayrı değerlerinin toplamından daha yüksek olduğu değeri ifade eder. Oluşan sinerji sadece belirli bir alıcı için geçerli ise, sinerji değeri, varlığın sadece belirli bir alıcıya yönelik değer ifade eden niteliklerini yansıtacağından, pazar değerinden farklı olacaktır. İlgili hakların toplamının da üzerindeki ilave değer genellikle "birleşme değeri" olarak nitelendirilir.

6. Tasfiye Değeri

Tasfiye değeri, bir varlığın veya bir grup varlığın birer birer satılması sonucunda elde edilen tutardır. Tasfiye değerinin varlıkların satılabilir duruma getirilmesine ve elden çıkarma işlemine ilişkin maliyetler dikkate alınarak belirlenmesi gerekli görülmektedir.

Diğer değer esasları (dar kapsamlı):

1. Gerçeğe Uygun Değer (Uluslararası Finansal Raporlama Standartları)

UFRS 13'de gerçeğe uygun değer, piyasa katılımcıları arasında ölçüm tarihinde olağan bir işlemde, bir varlığın satışından elde edilecek veya bir borcun devrinde ödenecek fiyat olarak tanımlanmaktadır.

2. Gerçeğe Uygun Pazar Değeri (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü - OECD)

OECD tarafından Gerçeğe Uygun Pazar Değeri açık pazardaki bir işlemde istekli bir alıcının istekli bir satıcıya ödeyeceği fiyat olarak tanımlanmaktadır.

3. Gerçeğe Uygun Pazar Değeri (ABD Devlet Gelirleri Dairesi)

ABD vergi uygulamaları amacına ilişkin olarak, gerçeğe uygun pazar değeri, malvarlığının, alış veya satış baskısı altında olmayan ve işlemle ilgili gerçekler hakkında makul seviyede bilgi sahibi, istekli bir alıcı ve istekli bir satıcı arasında el değiştireceği fiyattır.

4. Gerçeğe Uygun Değer (Yasal)

Birçok ulusal, bölgesel ve yerel kurum ve kuruluş Gerçeğe Uygun Değeri yasalar bağlamında bir değer esası olarak kullanmaktadır. İlgili tanımlar birbirlerinden önemli ve/veya anlamlı ölçüde farklılaşabilmekte ve yasal bir işlemde veya mahkemeler tarafından geçmiş davalara ilişkin olarak verilen kararlardan kaynaklanabilmektedir.

3.3 Değerleme Çalışmalarında Kullanılan Yöntemler

- Değerleme yaklaşımlarının uygun ve değerlendirilen varlıklarının içeriği ile ilişkili olmasına dikkat edilmesi gerekir. Aşağıda tanımlanan ve açıklanan üç yaklaşım değerlemede kullanılan temel yaklaşımlardır. Bunların tümü, fiyat dengesi, fayda beklentisi veya ikame ekonomi ilkelerine dayanmaktadır. Temel değerlendirme yaklaşımlarına aşağıda yer verilmektedir:
 - Pazar Yaklaşımı,
 - Gelir Yaklaşımı,
 - Maliyet Yaklaşımı.
- Bu temel değerlendirme yaklaşımlarının her biri farklı, ayrıntılı uygulama yöntemlerini içerir.
- Bir varlığa ilişkin değerlendirme yaklaşımlarının ve yöntemlerinin seçiminde amaç belirli durumlara en uygun yöntemin bulunmasıdır. Bir yöntemin her duruma uygun olması söz konusu değildir. Seçim sürecinde asgari olarak aşağıdakiler dikkate alınır:
 - Değerleme görevinin koşulları ve amacı ile belirlenen uygun değer esas(lar)ı ve varsayılan kullanım(lar)ı,
 - Olası değerlendirme yaklaşımlarının ve yöntemlerinin güçlü ve zayıf yönleri,
 - Her bir yöntemin varlığın niteliği ve ilgili pazardaki katılımcılar tarafından kullanılan yaklaşımlar ve yöntemler bakımından uygunluğu,
 - Yöntem (ler)in uygulanması için gereken güvenilir bilginin mevcudiyeti.

- Değerleme çalışmasında yer alan bilgiler ve şartlar dikkate alındığında, özellikle tek bir yöntemin doğruluğuna ve güvenilirliğine yüksek seviyede itimat duyulduğu hallerde, değerlemeyi gerçekleştirenlerin bir varlığın değerlemesi için birden fazla değerleme yöntemi kullanması gerekmez. Ancak, değerlemeyi gerçekleştirenin çeşitli yaklaşım ve yöntemleri kullanmayı da göz önünde bulundurması gerekli görülmekte olup, özellikle tek bir yöntem ile güvenilir bir karar verilebilmesi için yeterli bulguya dayalı veya gözlemlenebilen girdinin mevcut olmadığı hallerde, bir değer belirlenebilmesi amacıyla birden fazla değerleme yaklaşımı veya yöntemi gerekli görülüp kullanılabilir. Birden fazla değerleme yaklaşımı veya yönteminin, hatta tek bir yaklaşım dahilinde birden fazla yöntemin kullanıldığı hallerde, söz konusu farklı yaklaşım veya yöntemlere dayalı değer takdirinin makul olması ve birbirinden farklı değerlerin, ortalama alınmaksızın, analiz edilmek ve gerekçeleri belirtilmek suretiyle tek bir sonuca ulaştırılma sürecinin değerlemeyi gerçekleştiren tarafından raporda açıklanması gerekli görülmektedir.

3.3.1 Pazar Yaklaşımı

Pazar yaklaşımı varlığın, fiyat bilgisi elde edilebilir olan aynı veya karşılaştırılabilir (benzer) varlıklarla karşılaştırılması suretiyle gösterge niteliğindeki değer belirlendiği yaklaşımı ifade eder. Değerleme konusu varlığın değer esasına uygun bir bedelle son dönemde satılmış olması, değerlendirme konusu varlığın veya buna önemli ölçüde benzerlik taşıyan varlıkların aktif olarak işlem görmesi ve/veya önemli ölçüde benzer varlıklar ile ilgili sık yapılan ve/veya güncel gözlemlenebilir işlemlerin söz konusu olması, durumlarında pazar yaklaşımının uygulanması ve bu yaklaşıma önemli ve/veya anlamlı ağırlık verilmesi gerekli görülmektedir.

Birçok varlığın benzer olmayan unsurlardan oluşan yapısı, pazarda birbirinin aynı veya benzeyen varlıkları içeren işlemlere ilişkin bir kanıtın genelde bulunamayacağı anlamına gelir. Pazar yaklaşımının kullanılmadığı durumlarda dahi, diğer yaklaşımların uygulanmasında pazara dayalı girdilerin azami kullanımı gerekli görülmektedir (örneğin, etkin getiriler ve getiri oranları gibi pazara dayalı değerlendirme ölçütleri). Karşılaştırılabilir pazar bilgisinin varlığın tıpatıp veya önemli ölçüde benzeriyle ilişkili olmaması halinde, değerlemeyi gerçekleştirenin karşılaştırılabilir varlıklar ile değerlendirme konusu varlık arasında niteliksel ve niceliksel benzerliklerin ve farklılıkların karşılaştırmalı bir analizini yapması gerekir. Bu karşılaştırmalı analize dayalı düzeltme yapılmasına genelde ihtiyaç duyulacaktır. Bu düzeltmelerin makul olması ve değerlemeyi gerçekleştirenlerin düzeltmelerin gerekçeleri ile nasıl sayısallaştırdıklarına raporlarında yer vermeleri gerekir.

Pazar yaklaşımında genellikle her biri farklı çarpanlara sahip karşılaştırılabilir varlıklardan elde edilen pazar çarpanları kullanılır. Belirlenen aralıktan uygun çarpanın seçimi niteliksel ve niceliksel faktörlerin dikkate alındığı bir değerlendirmenin yapılmasını gerektirir.

3.3.2 Gelir Yaklaşımı

Gelir yaklaşımı, gösterge niteliğindeki değerin, gelecekteki nakit akışlarının tek bir cari değere dönüştürülmesi ile belirlenmesini sağlar. Gelir yaklaşımında varlığın değeri, varlık tarafından yaratılan gelirlerin, nakit akışlarının veya maliyet tasarruflarının bugünkü değerine dayanılarak tespit edilir. Varlığın gelir yaratma kabiliyetinin katılımcının gözüyle değeri etkileyen çok önemli bir unsur olması, değerlendirme konusu varlıkla ilgili gelecekteki gelirin miktarı ve zamanlamasına ilişkin makul tahminler mevcut olmakla birlikte, ilgili pazar emsallerinin varsa bile az sayıda olması durumlarında gelir yaklaşımının uygulanması ve bu yaklaşıma önemli ve/veya anlamlı ağırlık verilmesi gerekli görülmektedir.

Gelir yaklaşımının temelini, yatırımcıların yatırımlarından getiri elde etmeyi beklemeleri ve bu getirinin yatırıma ilişkin algılanan risk seviyesini yansıtmasının gerekli görülmesi teşkil eder. Genel olarak yatırımcıların sadece sistematik risk (“pazar riski” veya “çeşitlendirmeye giderilemeyen risk” olarak da bilinir) için ek getiri elde etmeleri beklenir.

Gelir yaklaşımının çok sayıda uygulama yolunun bulunmasına karşın, gelir yaklaşımı kapsamındaki yöntemler fiilen gelecekteki nakit tutarların bugünkü değere indirgenmesine dayanmaktadır. Bunlar İndirgenmiş Nakit Akışları (İNA) yönteminin varyasyonlarıdır. İNA yönteminde, tahmini nakit akışları değerlendirme tarihine indirgenmekte ve bu işlem varlığın bugünkü değeriyle sonuçlanmaktadır. Uzun ömürlü veya sonsuz ömürlü varlıklarla ilgili bazı durumlarda, İNA, varlığın kesin tahmin süresinin sonundaki değeri temsil eden devam eden değeri içerebilir. Diğer durumlarda, varlığın değeri kesin tahmin süresi bulunmayan bir devam eden değer tek başına kullanılarak hesaplanabilir. Bu bazen gelir kapitalizasyonu yöntemi olarak nitelendirilir.

Değerleme konusu varlığın ve değerlendirme görevinin niteliğine en uygun nakit akışı türünün seçilmesi (örneğin, vergi öncesi veya vergi sonrası nakit akışları, toplam nakit akışları veya özsermayeye ait nakit akışları, reel veya nominal nakit akışları vb.), nakit akışlarının tahmin edileceği en uygun kesin sürenin varsa belirlenmesi, söz konusu süre için nakit akış tahminlerinin hazırlanması, varsa) kesin tahmin süresinin sonundaki devam eden değer değerlendirme konusu varlık için uygun olup olmadığının; daha sonra da, varlığın niteliğine uygun devam eden değer belirlenmesi, uygun indirgeme oranının belirlenmesi ve indirgeme oranının varsa devam eden değer de dâhil olmak üzere, tahmini nakit akışlarına uygulanması İNA yönteminin temel adımları olarak sıralanabilir.

3.3.3 Maliyet Yaklaşımı

Maliyet yaklaşımı, bir alıcının, gereksiz külfet doğuran zaman, elverişsizlik, risk gibi etkenler söz konusu olmadıkça, belli bir varlık için, ister satın alma, isterse yapım yoluyla edinilmiş olsun, kendisine eşit faydaya sahip başka bir varlığı elde etme maliyetinden daha fazla ödeme yapmayacağı ekonomik ilkesinin uygulanmasıyla gösterge niteliğindeki değerin belirlendiği yaklaşımdır. Bu yaklaşımda, bir *varlığın* cari ikame maliyetinin veya yeniden üretim maliyetinin hesaplanması ve fiziksel bozulma ve diğer biçimlerde gerçekleşen tüm yıpranma paylarının düşülmesi suretiyle gösterge niteliğindeki değer belirlenmektedir. *Katılımcıların* değerlendirme konusu *varlıkla* önemli ölçüde aynı faydaya sahip bir *varlığı* yasal kısıtlamalar olmaksızın yeniden oluşturabilmesi ve *varlığın*, *katılımcıların* değerlendirme konusu *varlığı* bir an evvel kullanabilmeleri için önemli bir prim ödemeye razı olmak durumunda kalmayacakları kadar, kısa bir sürede yeniden oluşturulabilmesi, *varlığın* doğrudan gelir yaratmaması ve *varlığın* kendine özgü niteliğinin gelir yaklaşımını veya pazar yaklaşımını olanaksız kılması ve/veya kullanılan değer esasının temel olarak ikame değeri örneğinde olduğu gibi ikame maliyetine dayanması durumlarında maliyet yaklaşımının uygulanması ve bu yaklaşıma *önemli ve/veya anlamlı ağırlık* verilmesi *gerekli görülmektedir*.

Belli başlı üç maliyet yaklaşımı yöntemi bulunmaktadır:

(a) ikame maliyeti yöntemi: gösterge niteliğindeki değerin eşdeğer fayda sağlayan benzer bir *varlığın* maliyetinin hesaplanmasıyla belirlendiği yöntem.

(b) yeniden üretim maliyeti yöntemi: gösterge niteliğindeki değerin *varlığın* aynısının üretilmesi için gerekli olan maliyetin hesaplanmasıyla belirlendiği yöntem.

(c) toplama yöntemi: *varlığın* değerinin bileşenlerinin her birinin değeri toplanarak hesaplandığı yöntemdir. Maliyet unsurları *varlığın* türüne bağlı farklılıklar gösterebilir ve değerlendirme tarihi itibarıyla *varlığın* ikamesi/yeniden oluşturulması için gerekli olacak direkt (malzemeler ve işçilik) ve endirekt maliyetleri (nakliye maliyetleri, kurulum maliyetleri, tasarım, izin, mimari, yasal vb. profesyonel hizmet maliyetleri, komisyonlar vb. diğer ücretleri, genel üretim giderleri, vergiler, alınan borçlara ilişkin faizler vb. finansman maliyetleri, *varlığı* oluşturan ait kâr marjı/girişimci kârı) içermesi *gerekli görülmektedir*.

“Amortisman” kavramı, maliyet yaklaşımı kapsamında, değerlendirme konusu *varlığın* maruz kaldığı herhangi bir yıpranma etkisini yansıtmak amacıyla, aynı faydaya sahip bir *varlığı* oluşturmak için katlanılacak tahmini maliyette yapılan düzeltmeleri ifade etmektedir.

Taşınmaz Mülkiyet Hakları

Mülk hakları normalde devletler tarafından veya bireysel anlamda hukuk *mevzuatında* tanımlanır ve yerel veya ulusal yasalarla düzenlenir.

Taşınmaz mülkiyet hakları, arsa ve binaların mülkiyet, yönetim, kullanma veya işgal hakkıdır. Üç temel hak türü bulunmaktadır:

- Arazinin tanımlanmış herhangi bir alanı üzerindeki birinci derece haklar. Burada hak sahibi, ikinci derece haklar ve yasal kısıtlamalar saklı kalmak kaydıyla, arsa ve üzerindeki binaların tüm mülkiyet ve yönetim haklarının mutlak sahibidir.
- Arsa veya binaların tanımlanmış alanları için, belirli bir süre boyunca, örneğin bir kira sözleşmesi kapsamında, münhasır sahiplik ve yönetim gibi sahiplik hakları veren ikinci derece haklar. (intifa hakkı, üst hakkı, vb.)
- Bir arsayı veya binaları münhasır sahiplik veya yönetim hakkı sağlanmaksızın kullanma hakkı, örneğin arsadan geçiş veya sadece belirli bir faaliyet için kullanma hakkı.(geçit hakkı vb.)

Geliştirme Amaçlı Mülk

Geliştirme amaçlı mülk, en verimli ve en iyi kullanıma erişilebilmesi için yapılan yeniden geliştirmeler veya değerlendirme tarihinde planlanan veya devam eden iyileştirmelerle ilgili haklar olarak tanımlanmakta olup aşağıdakileri içermektedir:

- Binaların inşaatı,
- Altyapısı ile birlikte geliştirilen daha önce geliştirilmemiş arazi,
- Daha önce geliştirilmiş arazinin yeniden geliştirilmesi,
- Mevcut binaların ve yapıların iyileştirilmesi veya değiştirilmesi,
- Nizamî bir planda geliştirilmek üzere tahsis edilen arazi, ve
- Nizamî bir planda daha yüksek bir değer kullanımı veya yoğunluk için tahsis edilmiş arazi.

4. GENEL, ÖZEL VERİLER

4.1 Global Ekonomik Görünüm

T. C. Ticaret Bakanlığı'nın Kasım 2023'de yayımladığı ekonomik görünüme göre; bazı ülkelerin 2022, 2023 ve 2024 yılları beklenen büyüme oranları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

		MAKROEKONOMİK GÖRÜNÜM							
		Uluslararası Kuruluşların Büyüme Tahminleri							
Uluslararası Kuruluşlar	Yıl	Bazı Ülke-Ülke Gruplarına İlişkin Büyüme Tahminleri (%)							
		Dünya	Avro Bölgesi	ABD	Brezilya	Rusya	Hindistan	Çin	Japonya
IMF	2022	3,5	3,3	2,1	2,9	-2,1	7,2	3,0	1,0
	2023	3,0	0,7	2,1	3,1	2,2	6,3	5,0	2,0
	2024	2,9	1,2	1,5	1,5	1,1	6,3	4,2	1,0
OECD	2022	3,3	3,4	1,9	3,0	-2,0	7,2	3,0	0,9
	2023	2,9	0,6	2,4	3,0	0,8	6,3	5,2	1,7
	2024	2,7	0,9	1,5	1,8	1,1	6,1	4,7	1,0
Dünya Bankası	2022	3,1	3,5	2,1	2,9	-2,1	7,2	3,0	1,0
	2023	2,5*	0,5*	2,1*	1,2	1,6*	6,3	5,0*	0,8
	2024	2,1*	0,7*	0,9*	1,4	1,3*	6,4	4,5*	0,7

Kaynak: IMF 2023 Ekim ayı Görünüm Raporu, OECD 2023 Kasım ayı Görünüm Raporu, Dünya Bankası 2023 Haziran ayı Görünüm Raporu
* Dünya Bankası 2023 Eylül Raporu

2022, 2023 ve 2024 yılları Dünya Ticaretine ilişkin tahminler aşağıdaki tabloda sunulmuştur.



T.C. TİCARET
BAKANLIĞI



MAKROEKONOMİK GÖRÜNÜM



TÜRKİYE
YÜZYILI



100 YIL
T.C. KURUMSAL YATAY

Dünya Ticaretine İlişkin Tahminler

DTÖ Küresel Mal Ticareti Büyüme Tahminleri (%)

Bölgeler	2022	2023	2024
Dünya Mal Ticaret Hacmi	3,0	0,8	3,3
İhracat Artışı			
Kuzey Amerika	4,2	3,6	2,7
Güney Amerika	2,2	1,7	0,6
Avrupa	3,4	0,4	2,2
Asya	0,4	0,6	5,1
İthalat Artışı			
Kuzey Amerika	6,0	-1,2	2,2
Güney Amerika	3,6	-1,0	3,3
Avrupa	5,7	-0,7	1,6
Asya	-0,5	-0,4	5,8

Kaynak: DTÖ (Ekim 2023)

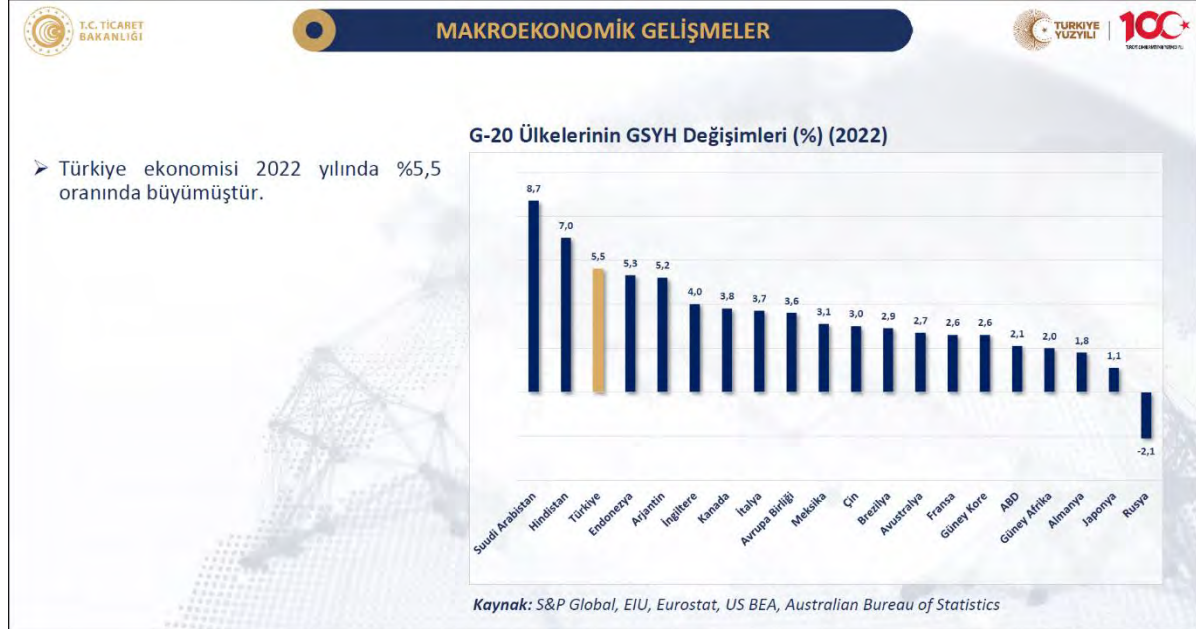
IMF Küresel Mal ve Hizmet Ticareti Büyüme Tahminleri

Reel Değişim (%)	2022	2023	2024
Küresel Ticaret Hacmi	5,1	0,9	3,5
İhracat			
Gelişmiş Ülkeler	5,3	1,8	3,1
Yükselen Piyasalar ve Gelişmekte Olan Ülkeler	4,1	-0,1	4,2
İthalat			
Gelişmiş Ülkeler	6,7	0,1	3,0
Yükselen Piyasalar ve Gelişmekte Olan Ülkeler	3,2	1,7	4,4

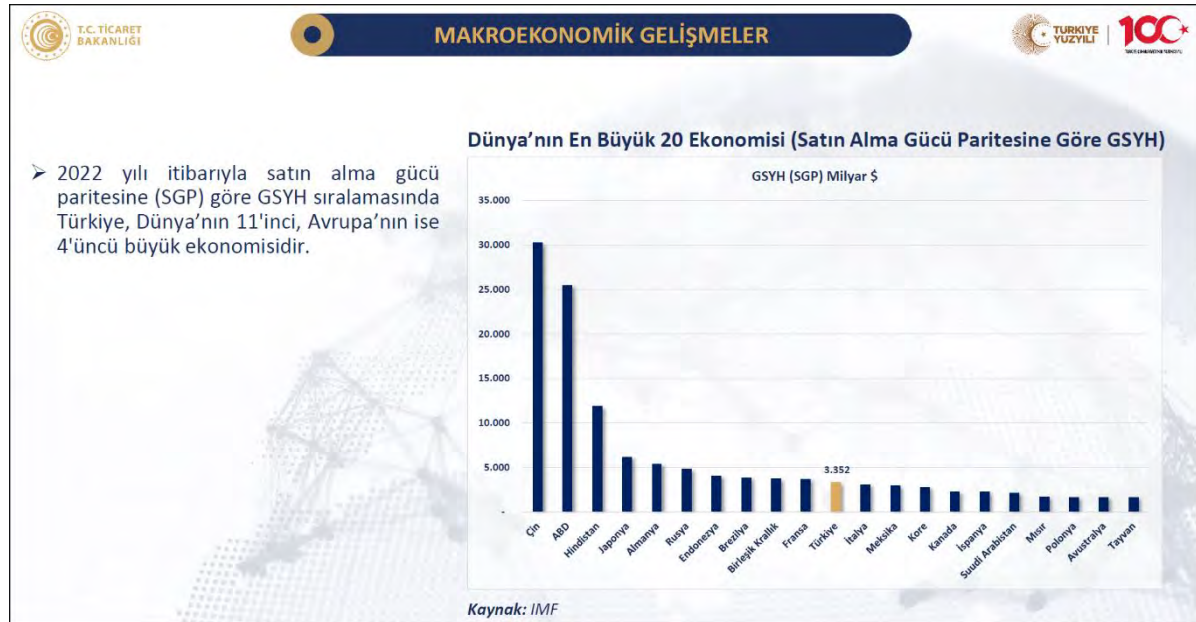
Kaynak: IMF (Ekim 2023)

4.2 Ulusal Ekonomik Görünüm

T. C. Ticaret Bakanlığı'nın Kasım 2023'de yayımladığı ekonomik görünüme göre Türkiye ekonomisi 2022 yılında %5,5 oranında büyüme sergilemiştir.

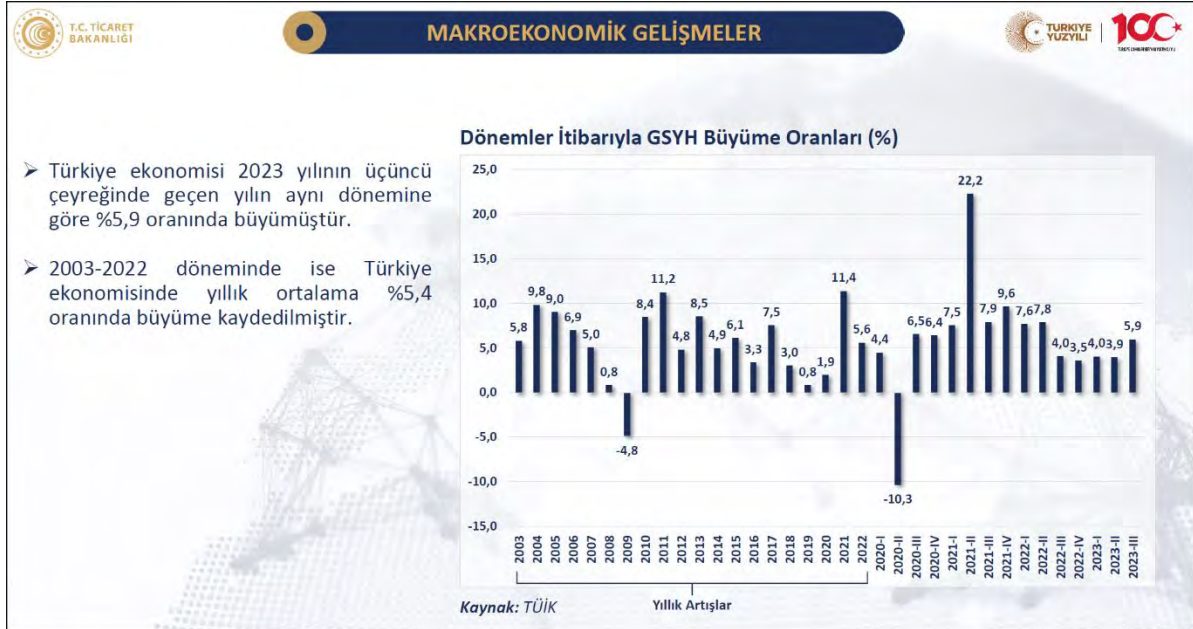


2022 yılı itibarıyla satın alma gücü paritesine (SGP) göre GSYH sıralamasında Türkiye, Dünya'nın 11. Avrupa'nın 4. büyük ekonomisidir.



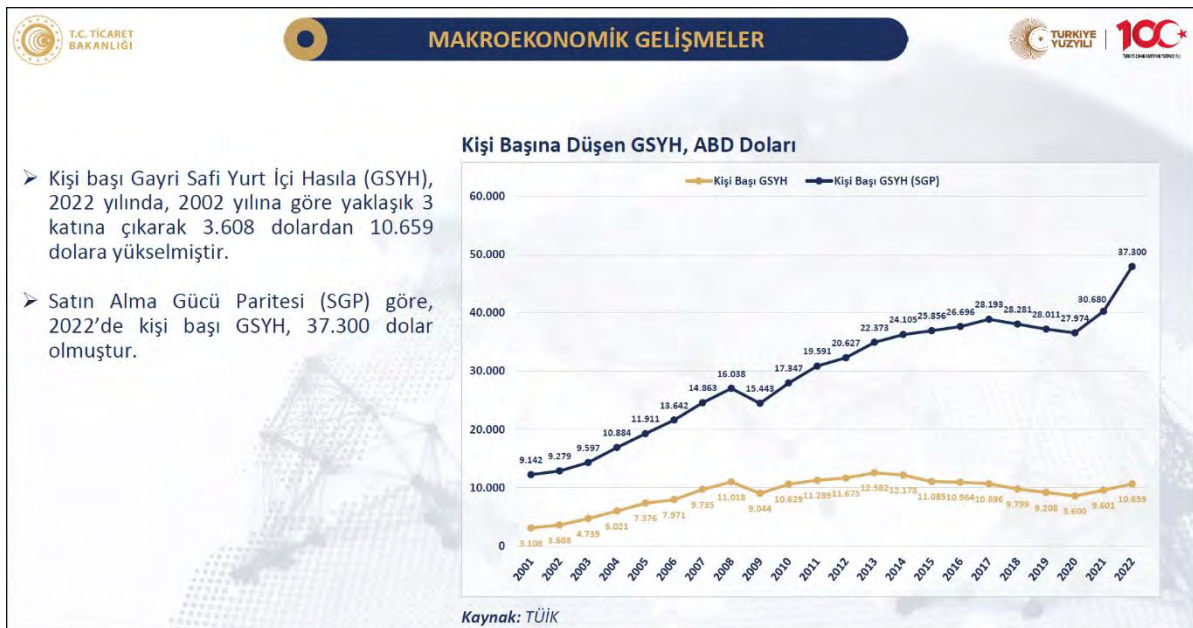
Türkiye ekonomisi 2023 yılının üçüncü çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine göre %5,9 oranında büyümüştür.

2003-2022 döneminde ise Türkiye ekonomisinde yıllık ortalama %5,4 oranında büyüme kaydedilmiştir.



Kişi başı Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYH), 2022 yılında, 2002 yılına göre yaklaşık 3 katına çıkarak 3.608 dolardan 10.659 dolara yükselmiştir.

Satın Alma Gücü Paritesine (SGP) göre, 2022'de kişi başı GSYH, 37.300 dolar olmuştur.



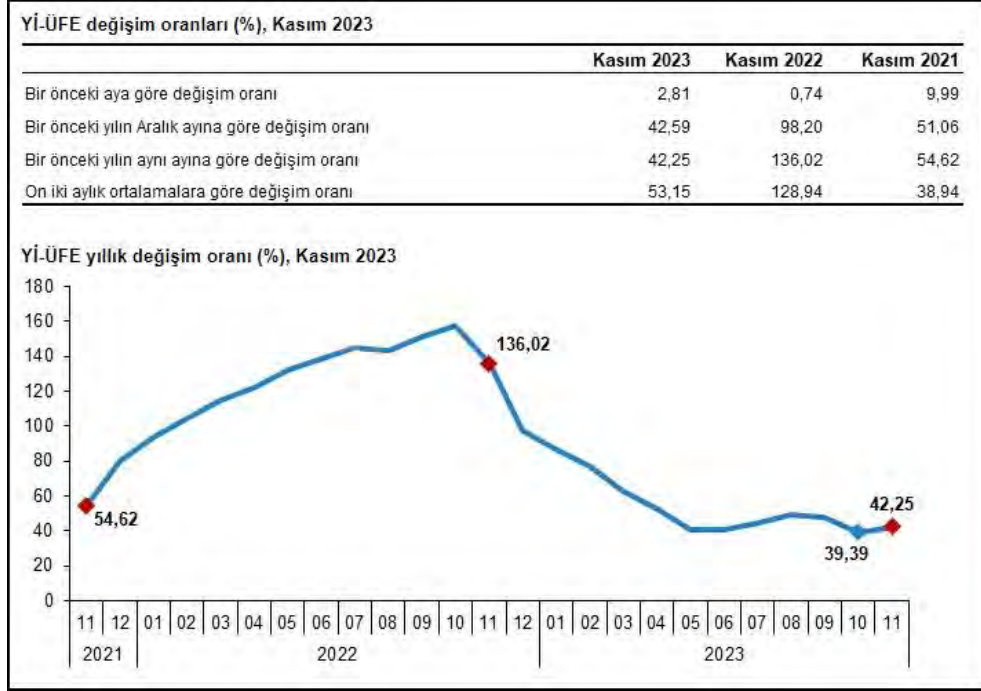
Mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı 2023 Eylül ayında bir önceki aya göre %9,1 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Mevsimsellikten arındırılmış işsizlik oranı ABD’de %3,8 (Eylül), Avro Bölgesi’nde %6,5 (Eylül), Almanya’da %3,0 (Eylül), Fransa’da %7,3 (Eylül) ve İtalya’da %7,4 (Eylül) düzeyinde bulunmaktadır.

İstihdam edilenlerin sayısı 2022 yılında bir önceki yıla göre 1 milyon 330 bin kişi artarak 31 milyon 370 bin kişi, istihdam oranı ise 1,4 puanlık artış ile %48,2 olmuştur.

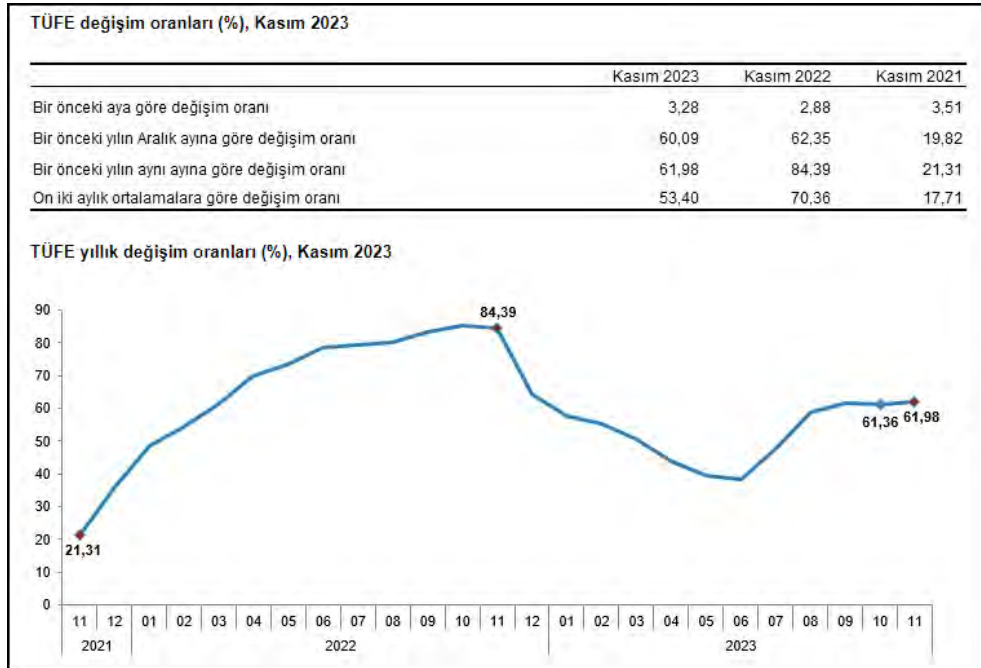


Yİ-ÜFE (2003=100) 2023 yılı Kasım ayında bir önceki aya göre %2,81, bir önceki yılın Aralık ayına göre %42,59, bir önceki yılın aynı ayına göre %42,25 ve on iki aylık ortalamalara göre %53,15 artış göstermiştir.



Kaynak: TÜİK

TÜFE'deki (2003=100) değişim 2023 yılı Kasım ayında bir önceki aya göre %3,28, bir önceki yılın Aralık ayına göre %60,09, bir önceki yılın aynı ayına göre %61,98 ve on iki aylık ortalamalara göre %53,40 olarak gerçekleşmiştir.



Kaynak: TÜİK

4.3 Demografik Veriler

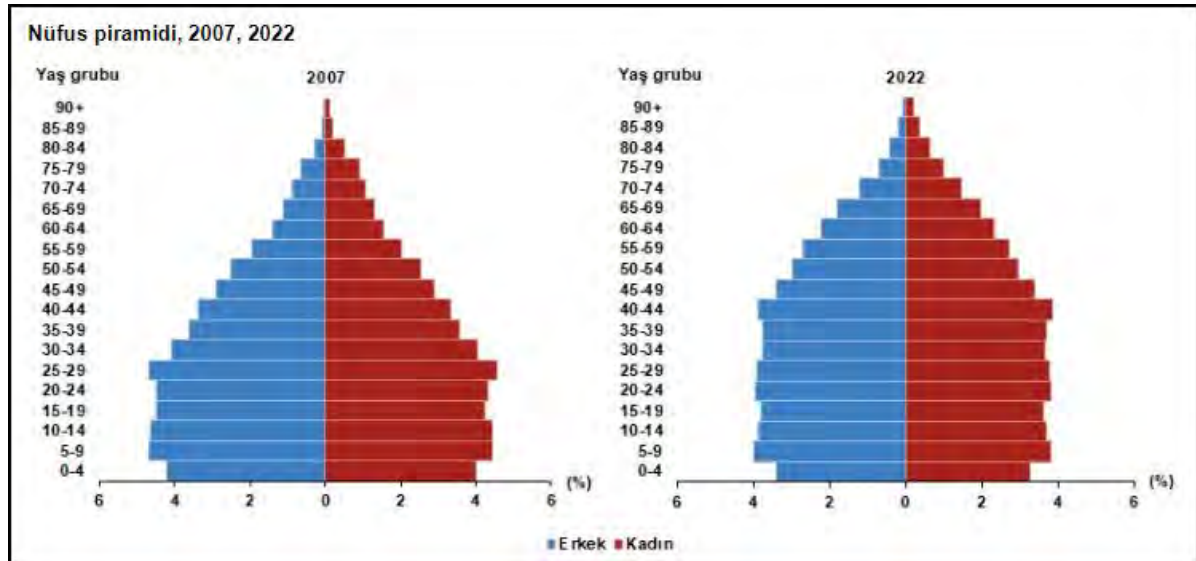
Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi 2022 yılı verilerine göre Türkiye nüfusu 85.279.553 kişi olarak açıklanmıştır. Toplam nüfusun %50,1'ini erkekler (42.704.112), %49,9'unu ise kadınlar (42.575.441) oluşturmaktadır. Yıllık nüfus artış hızı 2019 yılında binde 13,9 iken, 2020 yılında binde 5,5 olarak açıklanmıştır. Bu oran 2021 yılında binde 7,1 olarak açıklanmıştır.



Kaynak: TÜİK

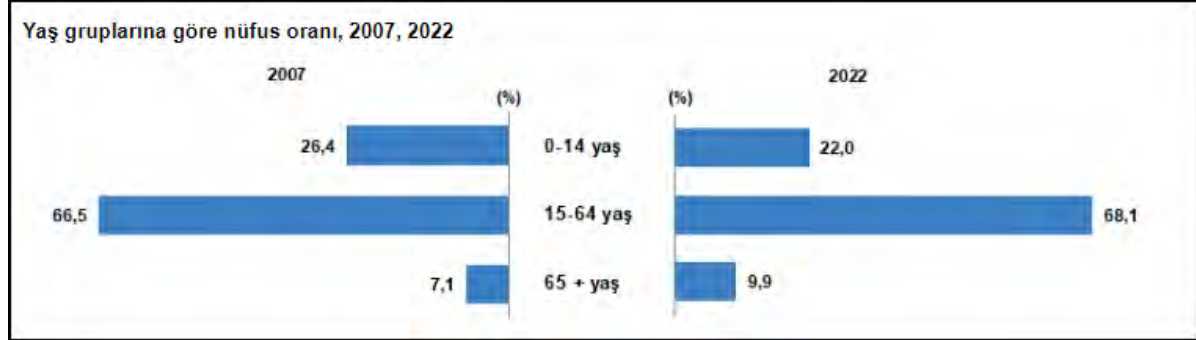
Türkiye’de 2021 yılında %93,2 olan il ve ilçe merkezlerinde yaşayanların oranı, 2022 yılında %93,4 olmuştur. Diğer yandan belde ve köylerde yaşayanların oranı %6,8’den %6,6’ya düştüğü açıklanmıştır.

Nüfus piramitleri, nüfusun yaş ve cinsiyet yapısında meydana gelen değişimi gösteren grafikler olarak tanımlanmaktadır. Türkiye’nin 2007 ve 2022 yılı nüfus piramitleri karşılaştırıldığında, doğurganlık ve ölümlülük hızlarındaki azalmaya bağlı olarak, yaşlı nüfusun arttığı ve ortanca yaşın yükseldiği görülmektedir.



Kaynak: TÜİK

Çalışma çağı olarak tanımlanan 15-64 yaş grubundaki nüfusun oranı, 2007 yılında %66,5 iken 2022 yılında %68,1 olmuştur. Diğer yandan çocuk yaş grubu olarak tanımlanan 0-14 yaş grubundaki nüfusun oranı %26,4'ten %22'ye gerilerken, 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun oranı ise %7,1'den %9,9'a yükselmiştir.



Kaynak: TÜİK

İstanbul'un nüfusu, bir önceki yıla göre 67 bin 51 kişi artarak 15 milyon 907 bin 951 kişi oldu. Türkiye nüfusunun %18,65'inin ikamet ettiği İstanbul'u, 5 milyon 782 bin 285 kişi ile Ankara, 4 milyon 462 bin 56 kişi ile İzmir, 3 milyon 194 bin 720 kişi ile Bursa ve 2 milyon 688 bin 4 kişi ile Antalya izledi.

En fazla nüfusa sahip ilk 5 ilin cinsiyete göre dağılımı, 2022						
İller	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam nüfus içindeki oranı (%)		
				Toplam	Erkek	Kadın
İstanbul	15 907 951	7 955 820	7 952 131	18,65	18,63	18,68
Ankara	5 782 285	2 856 479	2 925 806	6,78	6,69	6,87
İzmir	4 462 056	2 215 716	2 246 340	5,23	5,19	5,28
Bursa	3 194 720	1 595 869	1 598 851	3,75	3,74	3,76
Antalya	2 688 004	1 351 702	1 336 302	3,15	3,17	3,14

Kaynak: TÜİK

Bayburt, 84 bin 241 kişi ile en az nüfusa sahip olan il oldu. Bayburt'u, 84 bin 366 kişi ile Tunceli, 92 bin 481 kişi ile Ardahan, 144 bin 544 kişi ile Gümüşhane ve 147 bin 919 kişi ile Kilis takip etti.

En az nüfusa sahip ilk 5 ilin cinsiyete göre dağılımı, 2022						
İller	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam nüfus içindeki oranı (%)		
				Toplam	Erkek	Kadın
Bayburt	84 241	42 851	41 390	0,10	0,10	0,10
Tunceli	84 366	44 541	39 825	0,10	0,10	0,09
Ardahan	92 481	47 946	44 535	0,11	0,11	0,10
Gümüşhane	144 544	72 485	72 059	0,17	0,17	0,17
Kilis	147 919	74 504	73 415	0,17	0,17	0,17

Kaynak: TÜİK

Nüfus yoğunluğu olarak ifade edilen "bir kilometrekareye düşen kişi sayısı", Türkiye genelinde 2021 yılına göre 1 kişi artarak 111 kişi olmuştur. İstanbul, kilometrekareye düşen 3 bin 62 kişi ile nüfus yoğunluğunun en yüksek olduğu ilimiz olmaya devam etmektedir. Bunu sırasıyla; 576 kişi ile Kocaeli ve 371 kişi ile İzmir takip etmiştir. Nüfus yoğunluğu en az olan il ise bir önceki yılda olduğu gibi, kilometrekareye düşen 11 kişi ile Tunceli olarak açıklanmıştır. Tunceli'yi 19 kişi ile Ardahan ve 21 kişi ile Erzincan illeri izlemiştir.

Yüzölçümü büyüklüğünde ilk sırada yer alan Konya'nın nüfus yoğunluğu 59, en küçük yüz ölçümüne sahip Yalova'nın nüfus yoğunluğu ise 350 olarak gerçekleşmiştir.

4.4 Türkiye İnşaat ve Gayrimenkul Sektörüne Bakış

2023 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla, küresel ekonomik gelişmeleri göz önüne alındığında enflasyonist baskıyı azaltmak amacıyla başta gelişmiş ülke merkez bankaları olmak üzere birçok merkez bankası sıkı para politikalarına devam etmişlerdir. Bu süreç bir yandan küresel kaynak maliyetlerinin artmasına yol açarken bir yandan da global büyüme hızında gerileme görülmeye başlanmıştır.

Yılın ilk yarısında Fed'in aldığı önlemler ile ABD enflasyonu geri çekilmeye başlamış, istihdam kaybının çok az olması, talebin dengeli seyretmesi durumu ortaya çıkmıştır. ABD'de süreç büyüme kaybının az olduğu ekonomik bir yapıya evrilerek yumuşak iniş senaryosunu gündeme taşımıştır. Buna rağmen başta Fed olmak üzere ECB ve BoE gibi merkez bankaları para politikalarını sıkı tutmaya devam edeceklerine dair mesajları piyasa ile paylaşmışlardır.

Gelişmekte olan ülkelerde ise küresel enflasyonun üzerinde seyreden fiyatlar genel seviyesi ve işsizlik gibi unsurlarla birlikte artacak olan dış kaynağa ulaşma maliyeti ekonomiler için risk oluşturmaya devam etmektedir. Gelişmekte olan ülkelerde kendi içlerinde farklı ekonomi politikaları uygulayarak hem iç hem de dış kaynaklı sorunlarını çözmeye çalışma uğraşı içine girmişlerdir. Farklılaşma uygulanan para ve enflasyonu önleme politikalarında daha da belirginleşmiştir.

2023 yılında doğrudan ekonomik olmayan ancak önemli bir risk unsuru olarak hemen hemen tüm iktisadi süreçleri etkileyen jeopolitik risklerin giderek artması da küresel görünümü olumsuz etkilemeye adaydır. Devam edegelen Ukrayna-Rusya savaşı diğer yandan Ortadoğu'da yaşanan çok olumsuz gelişmeler, başta emtia fiyatları üzerinden olmak kaydıyla, ticareti de negatif etkileyerek enflasyonist baskı unsuru olarak dikkat çekmektedir.

Yukarıdaki şartlar ışığında küresel büyüme rakamlarının eğilimi genel olarak önemli bir karar alma aracı olarak kullanılabilir.

IMF tarafından yayınlanan (Ekim-2023 Dünya Ekonomik Görünüm Raporu- 'Küresel Farklılıklarda Gezinme') raporunda Türkiye ekonomisine ilişkin büyüme beklentilerinde bu yıl ve gelecek yıl için yukarı yönlü revizyona gitti.

Türkiye'nin 2023 yılına ilişkin büyüme tahmini yüzde 4, 2024 yılı büyümesi yüzde 3,5 olarak tahmin edilmiştir. IMF Temmuz (2023) ayı Dünya Ekonomik Görünüm Raporu'nda Türkiye ekonomisinin 2023'te yüzde 3 ve 2024'te yüzde 2,8 büyüyeceği öngörülmüştü. Yeni revizyonda hem 2023 hem de 2024 de büyüme hızının artırılmış olması dikkat çekici görünmektedir. Uluslararası Para Fonu, küresel ekonomik büyüme tahminini bu yıl için yüzde 3 düzeyini korurken, 2024 yılı için yüzde 3'ten yüzde 2,9'a indirmiştir.

Küresel enflasyonun ise 2022'deki yüzde 8,7 seviyesinden 2023'te yüzde 6,9'a ve 2024'te yüzde 5,8'e istikrarlı bir şekilde düşeceğinin öngörüldüğü, ancak enflasyon tahmininin bu yıl için 0,1 ve gelecek yıl için 0,6 puan artırıldığı, çoğu durumda 2025'e kadar enflasyon hedeflerine dönülmesinin beklenmediği ifade edildi.

Söz konusu raporda; ekonomik faaliyetin, özellikle yükselen piyasalarda ve gelişmekte olan ekonomilerde hala salgın öncesi seyrinin gerisinde kaldığı vurgulanarak, bölgeler arasında genişleyen farklılıklara işaret edildi. Çeşitli gelişmelerin toparlanmayı engellediği belirtilen raporda, bunlardan bazılarının, salgının, Ukrayna'daki savaşın ve artan jeoekonomik ayrışmanın uzun vadeli sonuçlarını yansıttığı aktarıldı.

Büyüme ile ilgili yapılan öngörülerde gerek enflasyon gerekse küresel risk unsurlarının ne yöne hareket edebileceği ile ilgili beklentiler etkili olmuş görünmektedir.

Ülkemizde 2023 yılı ilk yarısında baz etkisi desteği ile fiyatlar genel seviyesindeki göreceli bir geri çekilme yaşansa da yaz ayları itibarıyla enflasyonda yükselme eğilimi artmıştır. Eylül ayı TÜFE dikkate alındığında yıllık artış oranı yüze 61,53 olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde ki ÜFE artışı ise yüzde 47,44 düzeyinde artış kaydetmiştir. Bunlarla birlikte yönlendirilen ve yönetilen fiyatlarda yapılan vergi, fiyat artışları fiyatlar genel düzeyini yukarı baskılamaktadır. Eylül ayında yayınlanan Orta Vadeli Planda 2023 yıl sonu enflasyon beklentisi yüzde 65, 2024 yılında ise yüzde 33 olarak ifade edilmiştir.

Enflasyonun yüksek süregelmesi ise hem maliyetler hem de tüketici davranışları üzerinde etki yaratmaktadır. Enflasyon beklentileri nedeniyle talebin öne çekilmesi bazı sektörlerde önemli bir canlılık yaratırsa da bu talebin sürdürülebilir olamayabileceği unutulmamalıdır. Kredi ve fon bulma maliyetlerinin de yukarı çıkıyor olması ekonomik aktivite de yavaşlamayı getirebilecektir.

Parasal sıkılaştırma sürecinin devam edeceği beklentisi de ekonomide soğumaya işaret etmektedir.

Türkiye de inşaat ve gayrimenkul sektörünün en önemli göstergelerden birisi olan ‘konut satış’ rakamlarına baktığımızda ise durum şöyledir; 2023 ilk dokuz aylık döneminde toplam 900 bin adet konut satılmıştır. 2022 yılının aynı döneminde ise satışlar 1 Milyon 57 bin adet olarak gerçekleşmişti. Bu da bir önceki yıla göre satışlarda yüzde 14,9 düzeyinde bir düşüşü işaret etmektedir. Satış türlerine göre ise farlılık ipotekli satışlarda yaşanmıştır. 2022 yılının ilk dokuz aylık döneminde 228 bin adet ipotekli konut satışı yapılırken bu yılın aynı döneminde ise yüzde 29,6’lık bir düşüş ile 160 bin adet düzeyinde gerçekleşmiştir. İpotekli satışlardaki azalma konut kredi faizlerinde ve konut fiyatlarındaki artışın etkisiyle meydana gelmiş görülmektedir.

Yabancılar yapılan konut satışları 2023 yılı Eylül döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 42 azalarak 2 bin 930 olmuştur. Ocak-Eylül döneminde ise bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 43,5 azalarak 28 bin 64 adet satış gerçekleşmiştir.

Talebin güçlü olması ve enflasyonist eğilimden kaçış çabasıyla konut fiyatlarında kayda değer bir yükseliş yaşanmıştır. Ancak bu artış eğiliminde yavaşlama işaretleri görülmeye başlanmıştır. TCMB tarafından açıklanan 2023 Ağustos ayı verilerinde; bir önceki yılın aynı ayına göre nominal olarak yüzde 90,3, reel olarak ise yüzde 21,9 oranında artış gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde birim metrekare fiyatı 27,840 TL’ye ulaşmıştır. En yüksek metrekare fiyatı ise İstanbul da gerçekleşmiş olup 41,766 TL olmuştur.

Fiyat dinamikleri ile ilgili olarak, aşağıdaki tespitler yapılabilir.

- İnşaat maliyet endeksi (Ağustos-2023) TÜİK verilerine göre yıllık olarak yüzde 66,46 artmıştır. Endeksin alt kırılımlarına baktığımızda ise malzeme fiyatlarının aynı dönemde yüzde 52,18, işçilik maliyetlerinin de yüzde 113,27 olarak yükselmiştir. Söz konusu maliyet artışları yeni konut fiyatları başta olmak üzere tüm inşaat sektöründeki fiyatları yukarı çeken bir etmen olarak karşımıza çıkmaktadır.
- Yaşadığımız deprem felaketinin yaralarının sarılması amacıyla inşaat sektörü ve bileşenleri çalışmakta olup, önümüzdeki 3-4 yıllık süreçte bu bölgelerin yeniden imarı sektör içinde izlenmesi gereken bir değişken olarak karşımıza çıkmaktadır.
- Enflasyonist ortamın getirdiği reel getiri arayışı başta konut olmak üzere tüm gayrimenkul çeşitlerine olan talebi oldukça artırmıştır. Ancak gerek kredi mekanizmasında yaşanan yavaşlama gerekse gayrimenkul edinimi için kullanılacak tasarrufların azalması talebi törpülemektedir. Tasarruf amaçlı konut alımlarında 2023 yılı altı aylık dönemi itibarıyla bir azalış olduğu söylenebilir.

- Seçimlerden sonra uygulamaya konulan enflasyonu önleme politikalarının etkisi ile artan finansal maliyetler ve reel getiri arayışındaki tasarruf sahiplerinin mevduata yönelmeleri de gayrimenkul piyasasında oluşan fiyatların dengelenmesine neden olmaktadır.
- Yakın coğrafyalardaki gelişmelerinde etkisiyle yabancı talebi azalarak devam etmekte olup özellikle vatandaşlık ve oturma izninin de gayrimenkul alanlar için sürmesi göreceli olarak canlılığı artırmaktadır.
- Arz ve talebin dengelenmesinin süre alabileceği dikkatlerden kaçmamalıdır. Ancak yukarıdaki nedenlere dayanarak da fiyatların devamlı yukarı gitmesi sürdürülebilir bir durumda değildir.
- İnşaat ve gayrimenkul sektörü gerek küresel gerekse iç dinamiklerden etkilenmektedir. Bu bağlamda yaşanan ve yaşanabilecek olumsuz etkileri azaltmak amacıyla hukuki düzenlemelerden finansal araç ve kurumlara kadar bazı düzenlemelerin yapılması yerin de olabilecektir. İnşaat ve gayrimenkul sektörümüz hem istihdam hem de üretim anlamında küresel bir büyüklüğe ulaşmış olup sürecin daha sürdürülebilir olması için elinden gelen çabayı da göstermektedir.

4.5 2023 Yılı Üçüncü Çeyrekteki Ekonomik Gelişmeler

Dünya ekonomisinde aktivite 2023 üçüncü çeyreğinde dirençli kalmıştır. Küresel ölçekte hizmet sektöründe ivme kaybı yavaşlayarak da olsa sürerken, imalat aktivitesi bir miktar toparlanmıştır. Çin’de destek paketlerine rağmen emlak sektörüne ve ekonomik toparlanmanın hızına yönelik belirsizlikler sürmektedir. Yüksek seyreden faizler ve son dönemde artan jeopolitik gerilimler küresel büyüme görünümü üzerindeki aşağı yönlü riskleri beslemektedir. Enerji fiyatlarındaki yükselişin küresel enflasyonda iyileşmeyi yavaşlatabileceği endişeleri artarken, belli başlı ekonomilerde politika faizlerinin daha önce beklenenden uzun süre ve daha yüksek seviyede kalabileceği beklentileri tahvil faizlerinde yükselişe ve risk iştahında zayıflamaya yol açmaktadır.

Türkiye ekonomisi 2023 ikinci çeyrekte beklentilerden güçlü bir büyüme kaydetmiştir. 2023 yılı ikinci çeyrek gayri safi yurtiçi hasıla (GSYH) stoklar ve dış talebin sınırlayıcı etkisine rağmen iç talebin katkısıyla büyümüştür. Takvim ve mevsim etkisinden arındırılmış verilere göre GSYH çeyreklik bazda %3,5 artarken, yıllık bazda GSYH büyümesi %3,8 seviyesinde gerçekleşmiştir. 2023 yılı ilk çeyrek sonunda 970,4 milyar dolar olan yıllıklandırılmış GSYH ikinci çeyrekte 1022,2 milyar dolara yükselmiştir. Yurtiçinde 2023 üçüncü çeyrek öncü verileri ekonomik aktivitenin hız kestiğini göstermektedir. Öte yandan, imalat sanayi satın alma yöneticileri endeksi (PMI) Eylül ayında 49,6’ya yükselse de son üç ayda daralma bölgesinde kalmıştır. Kapasite kullanım oranı son üç ayda yataya yakın seyrederken, sektörel güven endeksleri dalgalı

bir seyir izlemektedir. Bankacılık sektörü kredi hacmi ve harcamalara dair diğer göstergeler ise bir miktar yavaşlamaya işaret etmektedir.

Üçüncü çeyrekte dış dengede bozulma yavaşlayarak ta olsa sürmüştür. İhracatta zayıf seyir sürerken, enerji kalemindeki gerilemeyle ithalat ve dış ticaret açığı gerilemektedir. Turizmde toparlama yavaş olsa devam ederken, taşımacılık tarafındaki daralma cari dengedeki iyileşmeyi sınırlamaktadır. TÜİK verilerine göre, ilk dokuz ayda ihracat 2022'nin aynı dönemine göre %0,5 azalırken, ithalat %1,2 artış gerçekleşmiştir. Bundan dolayı 2022 ilk dokuz ayında 83,1 milyar dolar olan dış ticaret açığı 87,2 milyar dolara ulaşmıştır. 2022 Ocak-Ağustos döneminde 35,0 milyar dolar olan cari açık 2023'ün aynı döneminde 43,1 milyar dolara genişlemiştir.

Döviz kurlarındaki dalgalanma, bazı vergi kalemlerindeki yükseliş ve ücret artışları ile üçüncü çeyrekte enflasyonda artış yaşanmıştır. 2023 ikinci çeyrek sonunda %38,2 olan genel tüketici fiyatları endeksi (TÜFE) yıllık enflasyonu Ekim ayında %61,4'e çıkmıştır. Aynı dönemde genel yurtiçi üretici fiyatları endeksi (Yi-ÜFE) yıllık enflasyonu %40,4'ten %39,4'e sınırlı gerilemiştir. Ayrıca birikmiş maliyetler ve beklentilerdeki bozulma da enflasyon üzerindeki yukarı yönlü riskleri beslemektedir. Haziran'da %8,50 olan politika faizini %15,00'a çıkaran TCMB artırımlara Temmuz, Ağustos, Eylül ve Ekim toplantılarında da devam etmiştir. Son toplantısında haftalık repo faizini 500 baz puan artırarak %35,0'a çıkarırken, enflasyon görünümünde belirgin iyileşme sağlanana kadar parasal sıkılaştırmanın gerektiği zamanda ve gerektiği ölçüde kademeli olarak güçlendirileceğini tekrarlamıştır.

4.6 Ticari Gayrimenkul Sektörü

Rusya-Ukrayna Savaşı'yla birlikte Avrupa'da resesyon endişesi devam ederken son dönemde meydana gelen İsrail-Filistin gerilimi, iç piyasalarda etkili olan küresel olaylar olarak öne çıkmaktadır. Ülkemizde enflasyona karşı alınan önlemler kapsamında asgari ücret Temmuz ayında %34 oranında artırılmıştır. Bu çeyrekte de enflasyondaki artışın ve döviz kuru hareketliliğinin devam etmesi neticesinde birincil kiralarda ₺ bazında artış kaydedilirken ABD\$ bazında sabit kalmıştır. Ayrıca yüksek talep sonucu özellikle merkezi iş alanında (MİA) bazı ofis binalarında yüksek doluluk oranları kaydedilmiştir. Bu durumun birincil kiralarda yukarı yönlü bir baskı yarattığı gözlemlenmiştir.

2023 yılının üçüncü çeyreğinde İstanbul ofis pazarında genel arz 7,14 milyon m² olarak artış göstermiştir. Bu çeyrekte gerçekleşen kiralama işlemleri toplamı 98.060 m²'dir. 2023 yılı içerisinde gerçekleşen toplam kiralama işlemi 205.057 m²'ye ulaşmıştır. Böylece, bir önceki yılın aynı dönemine göre %41,5 oranında azalış göstermiştir. Bununla birlikte, bu çeyrekte gerçekleşen kiralama anlaşmaları hem metrekare bazında hem de sayıca, sırasıyla %71,7 ve %76 oranlarında yeni kiralama anlaşmalarından oluşmaktadır Üçüncü çeyrekte, metrekare

bazında anlaşmaların %40'ı MİA'da gerçekleşmiş olup bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla oransal olarak artış kaydedilmiştir. MİA dışındaki işlemlerin %67'si Anadolu yakasında ve %33'ü ise Avrupa yakasında gerçekleşerek bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla MİA dışı Avrupa bölgesinde artış kaydedilmiştir. Başlıca yeni kiralama işlemleri arasında; Met-Gün İnşaat (14.010 m², Doğu HQ), Mastercard (4.589 m², Bellevue Ofis Binası), Humanis Sağlık (3.840 m², Link Maslak), Huawei (3.300 m², Yılmaz Plaza 2), Columbia (3.300 m², Vadistanbul), Bir banka (2.500 m², Torun Center), TM Marketing (2.200 m², Skyland), Gözalan Group (2.067 m², Vadistanbul), BASF (2.065 m², NidaKule Batı), Erciyes Anadolu Holding (1.700 m², Skyland), Straumann Implantoloji (1.530 m², Torun Center), Migros (1.314 m², NidaKule Batı), Güven Holding (1.200 m², Skyland), Rödl & Partners (1.125 m², NidaKule Levent), SuperPay (1.000 m², Skyland), Office Link (1.000 m², Rönesans Piazza) bulunmaktadır. Ayrıca, 2023 yılının üçüncü çeyreğinde boşluk oranı %15,2'den %14,3'e düşüş kaydetmiştir.

Geçtiğimiz dönemlerde ofis olarak tasarlanan projelerin, konut, hastane ve okul gibi farklı işlevlerle yeniden işlevlendirilip satıldığı gözlemlenmiştir. Ancak, son dönemde ofis binalarındaki yüksek doluluk oranları, farklı işlevlere sahip binaların ofis binalarına dönüşüm taleplerine yol açmıştır. Bu dönüşüm örneklerine, alışveriş merkezlerinin ofis kullanımına dönüştürülmesi veya tamamlanmamış ofis binalarının geliştirilerek kullanıma açılması örneklendirilebilir. Önümüzdeki günlerde eski binaların güçlendirilip ya da yeni ofis binalarının projelendirilip ofis stokuna dahil edilmesi beklenmektedir. Ancak, bu dönüşüm sürecini finansman zorlukları, yüksek kredi faizleri ve inşaat maliyetlerinin artması gibi sorunların yavaşlatacağı öngörülmektedir. Son dönemde Türkiye'nin yakın coğrafyasında yaşanan Ukrayna-Rusya Savaşı'nın etkisi olarak Kiev ve Moskova'dan ayrılan uluslararası firmaların İstanbul'daki ofis taleplerinden sonra çok yeni yaşanan İsrail-Filistin Savaşı'nın etkisi olarak birçok bölgesel yönetim merkezi İsrail'de olan uluslararası büyük firmalarında benzer taleplerle İstanbul'u tercih edebileceği öngörülmektedir. Hem maliyetlerin daha düşük olması hem güvenlik sebebi hem de İstanbul Havalimanı gibi ulaşım projeleriyle daha erişilebilir duruma gelen İstanbul'un, gelecek dönemlerde taleplerin kuvvetlenerek ofis piyasasında daha büyük bir merkez haline gelmesi öngörülmektedir. Ayrıca daha erişilebilir bir merkez haline gelen İstanbul'a Uzakdoğu'daki ülkelerden de talebin arttığı gözlenmektedir. Pandemi sonrası artan nitelikli A sınıfı ofis talebiyle birlikte MİA bölgesinde boşluk oranları ciddi düşüş kaydetmiştir. Özellikle Levent bölgesinde, tek mülkiyetli yapıya sahip binalarda boşluk oranı 2022 yılının aynı döneminde %15,33 kaydedilmişken, 2023 yılının üçüncü çeyreğinde %9,49 kaydedilmiştir. Bu durumda boşluk oranlarındaki düşüş ve arz kısıtlılığı neticesinde ABD\$ bazında birincil kiralarda geçen yıla kıyasla bu çeyrekte %37'lik bir artış kaydedilmiştir. Önümüzdeki dönemde yükselen talebin ve boşluk oranlarındaki düşüşün devam edeceği ve birincil kiralarda yukarı yönlü hareketin sürekliliğini koruyacağı öngörülmektedir.

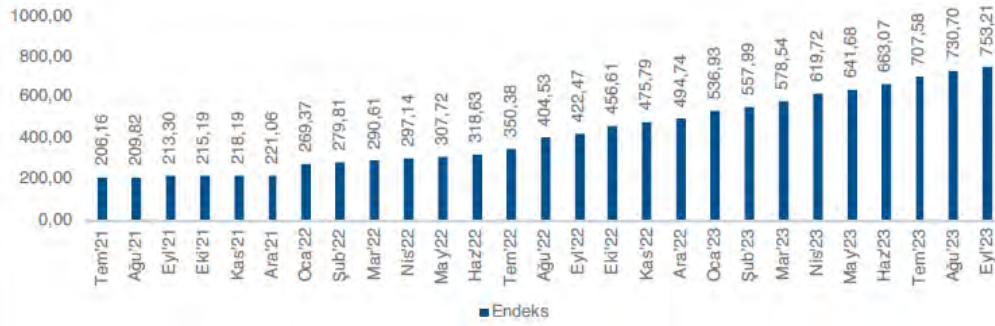
Ticari Gayrimenkul Fiyat Endeksi (Türkiye Geneli)

Ticari Gayrimenkulde Öne Çıkan İller

İl	Ticari Gayrimenkul Ortalama Birim Satış Fiyatı (TL/m ²)	Dükkan ve Mağazalar Ortalama Birim Satış Fiyatı (TL/m ²)	Ofis ve Bürolar Ortalama Birim Satış Fiyatı (TL/m ²)
İstanbul	₺39.319	₺37.684	₺45.888
İzmir	₺32.651	₺32.163	₺37.773
Bursa	₺24.693	₺25.530	₺25.982
Ankara	₺25.626	₺25.623	₺27.414
Antalya	₺35.536	₺33.577	₺40.650
Kocaeli	₺25.015	₺25.138	₺24.447
Adana	₺22.133	₺23.755	₺20.537

Kaynak: Endeksa
*Eyl'23 itibarıyla.

Endeksa Ticari Gayrimenkul Fiyat Endeksi



Kaynak: Endeksa

Türkiye Ticari Gayrimenkul Endeksi 2023 Eylül sonu itibarıyla 753,21 puan seviyesinde gerçekleşti. Endeks, geçen senenin aynı ayına oranla 330,74 puan artış gösterirken yıllık bazda %78,3 artış gösterdi. 2023 yılına 536,93 puan seviyesinde başlayan endekste, 9 aylık dönemde 216,28 puanlık bir artış yaşandı.

Endeksa Ticari Gayrimenkul Fiyat Endeksi (Ocak 2014=100)*



Kaynak: Endeksa

Endeks Değeri:
2023 Haziran

753,21

Aylık Nominal
Değişim (%)

3,08%

Yıllık Nominal
Değişim (%)

78,29%

Başlangıç Dönemine Göre
Nominal Değişim (%)

653,21%

4.7 Konut Sektörü

2023 yılının üçüncü çeyreğinde konut satışları bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %1,1 oranında artış kaydederek 334.295 adet olmuştur. Böylece konut satışlarında yıllık bazda dört çeyrektir devam eden düşüş serisi sona ermiştir. Yılın ilk dokuz ayı toplamındaki konut satış adedi ise 900.074 olarak gerçekleşmiştir.

Satış durumuna göre yapılan değerlendirmede, birinci el satışların üçüncü çeyrekte 2013 yılından beri en düşük seviyesine gerilediği gözlenmiştir. 2023 yılının ikinci çeyreğinde de benzer şekilde en düşük ikinci çeyrek verisi görülmüştü. Üçüncü çeyrekte 97.439 adet konut ilk kez satışa konu olurken ilk satışların toplam satışlar içerisindeki oranı bir önceki çeyrek verisi olan %30,9'dan %29,1'e gerilemiştir. İkinci el satışların payı ise %70,9 olarak gerçekleşmiş olup 236.856 adet konut ikinci el satışa konu olmuştur.

Satış şekline göre yapılan değerlendirmelerde ise ipotekli satışlarda %37,2 oranında gerileme ile birlikte ipotekli satışların veri tarihindeki en düşük üçüncü çeyrek verisinin gerçekleştiği görülmektedir. İpotekli satışların toplam satışlar içerisindeki oranında bir önceki çeyrek gerçekleşmesi %22,2 iken üçüncü çeyrekte bu oran %11,8'e gerilemiştir. Bu gerilemenin başlıca nedeni konut kredisi faiz oranlarının ağırlıklı ortalamasının 2003 yılının 3. çeyreğinden bu yana en yüksek verisine ulaşarak %36,5'e yükselmesi olmuştur. Yıllık bazda bakıldığında, ipotekli satışlar %32,5 oranında gerileme kaydederken diğer satışlarda %8,2 artış gözlenmiştir. Bu sonuçlarla üçüncü çeyrekte, ipotekli satışlar 39.354 adet, diğer satışlar 294.941 adet olmuştur.

Yabancılar yapılan satışlar üçüncü çeyrekte 8.789 adet olurken konut satışlarının geneline kıyasla yıllık bazda %38,4 oranında gerileme kaydederek toplam konut satışlarından ayrıştığı gözlemlenmiştir. Yabancılar satışların toplam satışlar içerisindeki payı da bir önceki çeyrek gerçekleşmesi olan %3,0'dan %2,6'ya gerilemiştir. Ülke uyruklarına göre en yüksek alım Rusya Federasyonu vatandaşları tarafından yapılmış olup il bazında üçüncü çeyrekte en yüksek satış 2.922 adet konutla Antalya'da gerçekleşmiştir. Antalya %33,2 ile birinci sırada yer alırken ikinci sırada %32,7 pay ile İstanbul, üçüncü sırada ise %8,2 pay ile Mersin bulunmaktadır.

Konut fiyatları artışı ise Eylül 2022'de yıllık bazda en yüksek artış oranı olan %189,1'e ulaşılmasının ardından düşüş serisini on bir aya çıkararak ağustos ayı itibarıyla %90,3'e gerilemiştir. Reel artışlarda da Aralık 2022'de görülen en yüksek değer ardından sekiz ay art arda gerileme gerçekleşmiş ve reel artış yıllık bazda %19,7 olmuştur. Diğer yandan, ağustos ayı konut fiyat endeksi aylık bazda %5,5 oranında artış göstermiştir. Yeni konut fiyatlarında da konut fiyatlarıyla benzer bir tablo görülmekte olup ağustos ayı itibarıyla yıllık bazda nominal %94,7, reel %22,5 oranında artış gerçekleşmiştir. Ağustos 2023 itibarıyla Türkiye genelinde

konut birim fiyatları 27.841 TL/m²'ye yükselirken üç büyük ilden İstanbul'da 41.766 TL/m², İzmir'de 31.853 TL/m², Ankara'da 20.932 TL/m² olmuştur.

Yapı İzin İstatistikleri ve Değişim Oranları

Bina Sayım Verisi

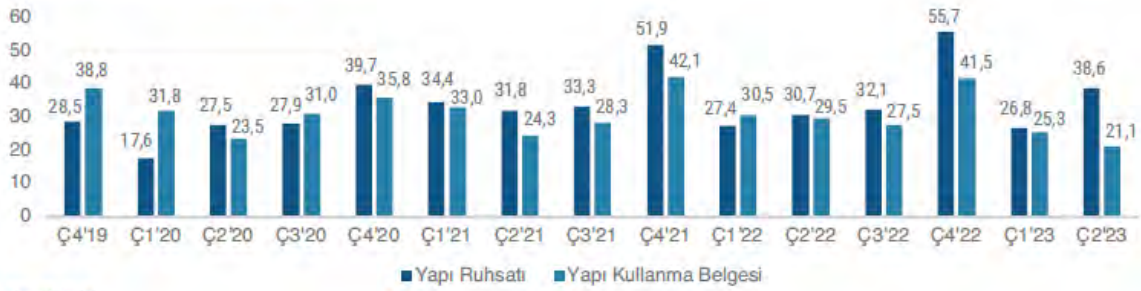
Yıl	Konut Adedi	Değişim Oranı
2015	28.727.506	2%
2016	29.340.118	2%
2017	32.802.435	12%
2018	35.040.843	7%
2019	38.801.537	11%
2020	39.307.621	1%
Ç3'21	40.200.000 +	-

Belediyeler tarafından verilen yapı ruhsatlarının 2023 yılının 2.nci çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüz ölçümü %25,7 arttı, daire sayısı ise %31,2 artış gösterdi. Yapı kullanım izin belgesinde ise hem yüzölçü hem de daire sayısı bazında bir önceki yılın aynı ayına göre %28,5 azalış yaşandı.

Kaynak: TÜİK

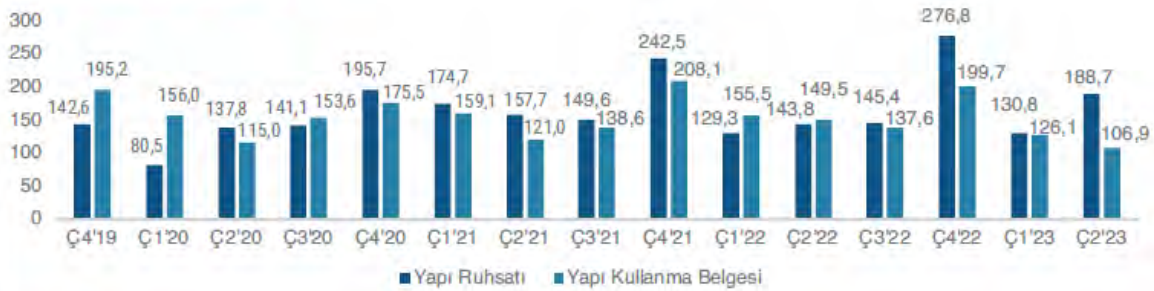
*TÜİK tarafından 2021 yılı Bina ve Konut Nitelikleri Araştırması'nın (BKNA) tamamlanması beklenmektedir.

Yüzölçümü (milyon m²)



Kaynak: TÜİK

Daire Sayısı (bin adet)



Kaynak: TÜİK

Çeyrek Bazda Konut Satışları (adet)

	İlk Satış	İkinci El Satış	Toplam Satış	İpotekli Satış	Toplam Konut Satışları İçinde İpotekli Konut Satışlarının Payı (%)
Ç1'19	107.859	148.574	256.433	38.189	14,9
Ç2'19	98.295	151.068	249.363	44.696	17,9
Ç3'19	130.958	228.719	359.677	105.023	29,2
Ç4'19	174.570	308.686	483.256	144.600	29,9
2019 Toplam	511.682	837.047	1.348.729	332.508	24,7
Ç1'20	107.432	233.606	341.038	129.299	37,9
Ç2'20	90.340	193.391	283.731	137.075	48,3
Ç3'20	161.436	375.073	536.509	242.316	45,2
Ç4'20	110.532	227.506	338.038	64.647	19,1
2020 Toplam	469.740	1.029.576	1.499.316	573.337	38,2
Ç1'21	80.370	182.680	263.050	47.216	17,9
Ç2'21	87.508	202.252	289.760	56.952	19,7
Ç3'21	119.278	277.050	396.328	77.687	19,6
Ç4'21	174.367	368.351	542.718	112.675	20,8
2021 Toplam	461.523	1.030.333	1.491.856	294.530	19,7
Ç1'22	94.437	225.626	320.063	68.342	21,4
Ç2'22	114.014	292.321	406.335	101.975	25,1
Ç3'22	103.667	227.128	330.795	58.284	17,6
Ç4'22	147.961	280.468	428.429	51.719	12,1
2022 Toplam	460.079	1.025.543	1.485.622	280.320	18,9
Ç1'23	83.907	199.308	283.215	58.822	20,8
Ç2'23	87.251	195.313	282.564	62.708	22,2
Ç3'23	97.439	236.856	334.295	39.354	11,8

2023 yılı 3. Çeyrek verileri bir önceki yılın aynı dönemine göre ilk defa satılan konutlar %6,01 azalarak 97 bin 439 adet oldu. İkinci el konut satışları da %4,28 artarak 236 bin 856 adet olarak gerçekleşti.

2023 yılı 3. çeyreğinde toplam konut satışları içerisinde ipotekli konut satışlarının payı %11,8 olarak gerçekleşti. 2022 yılı toplamında bu oran %18,9 olarak ölçülmüştü.

2023 3. çeyreğinde toplam 334 bin 295 adet konut satışı gerçekleşmiştir. Bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %1,06 oranında artış olmuştur.

Kaynak: TÜİK

İlk Satış: Konut üreticisi tarafından veya üreticiyle kat karşılığı anlaşılan kişiler tarafından bir konutun ilk defa satılması.

İkinci el satış: İlk satıştan ev alan kişinin bu konutu tekrar başka bir kişiye satması.

Aylık Bazda Konut Satışları (adet)



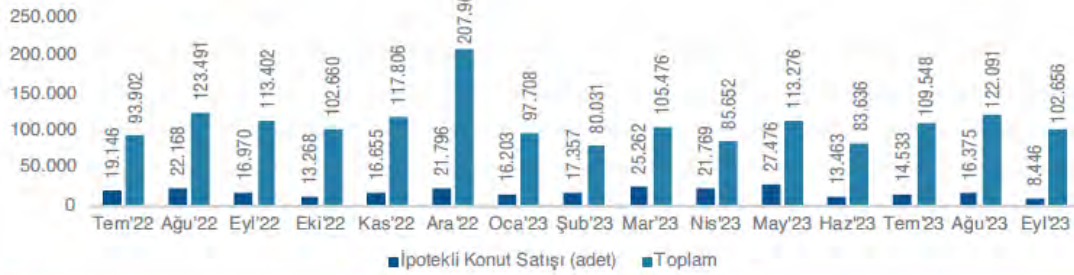
2023 yılı Eylül verileri bir önceki yılın aynı dönemine göre ilk kez satılan konutlar %15,20 azalarak 30 bin 488 adet oldu. İkinci el konut satışları da %6,82 azalarak 72 bin 168 adet olarak gerçekleşti.

Kaynak: TÜİK

İlk Satış: Konut üreticisi tarafından veya üreticisiyle kat karşılığı anlaşılan kişiler tarafından bir konutun ilk defa satılması.

İkinci el satış: İlk satıştan ev alan kişinin bu konutu tekrar başka bir kişiye satması.

İpotekli Konut Satışları

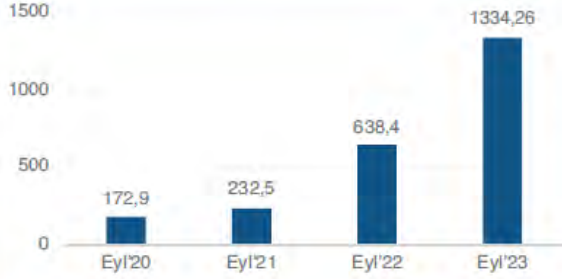


2023 yılı Eylül verileri bir önceki yılın aynı dönemine göre ipotekli konut satışı %50,23 düşüşle 8 bin 446 adet oldu. Pandemiden bugüne ilk kez 10 bin altında satış gerçekleşmiş oldu.

Kaynak: TÜİK

Konut Fiyat Endeksleri (Türkiye Geneli)

Endeksa GYODER Türkiye Konut Satış Fiyat Endeksi (Ocak 2014=100)



Endeks Değeri:

2023 Eylül

1.334,26

Aylık Nominal

Değişim (%)

8,52%

Yıllık Nominal

Değişim (%)

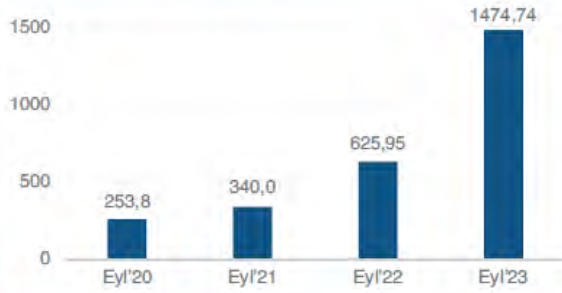
109,00%

Başlangıç Dönemine Göre

Nominal Değişim (%)

1234,26%

Endeksa GYODER Türkiye Konut Kira Değer Endeksi (Ocak 2014=100)



Endeks Değeri:

2023 Eylül

1.474,74

Aylık Nominal

Değişim (%)

3,42%

Yıllık Nominal

Değişim (%)

135,60%

Başlangıç Dönemine Göre

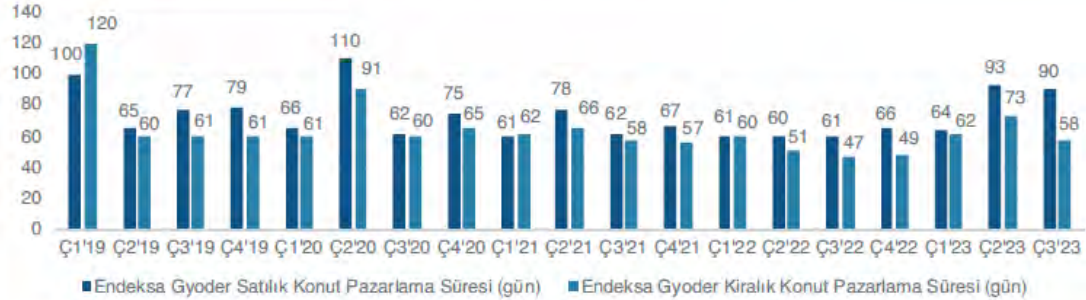
Nominal Değişim (%)

1374,74%

ENDEKSA-GYODER Konut Satış Fiyat Endeksi sonuçlarına göre, 2023 Eylül ayında bir önceki aya göre 8,52%, geçen yılın aynı dönemine göre 109,0% ve endeksin başlangıç dönemi olan 2014 yılı Ocak ayına göre ise 1234,26% oranında nominal artış gerçekleşmiştir.

Kaynak: Endeksa

"Endeksa Konut Satış ve Kira Endeksleri 2014 yılındaki konut metrekare fiyatlarına göre endeks=100 denilerek hesaplama yapılmıştır. Geri dönüş süreleri il bazlı hesaplanarak değerler ildeki konut sayıları ile ağırlıklandırılıp hesaplamaya katılmıştır."



Kaynak: Endeksa

5. GAYRİMENKULLER İLE İLGİLİ BİLGİLER VE ANALİZLER

5.1 Bölge Analizi

İstanbul: 41° K, 29° D koordinatlarında yer alan İstanbul ili kuzeyde Karadeniz, doğuda Kocaeli Sıradağları'nın yüksek tepeleri, güneyde Marmara Denizi ve batıda ise Ergene Havzası'nın su ayırım çizgisi ile sınırlanmaktadır. İstanbul Boğazı, Karadeniz'i, Marmara Denizi'yle birleştirirken; Asya Kıtası'yla Avrupa Kıtası'nı birbirinden ayırmakta ve İstanbul kentini de ikiye bölmektedir.



5747 Sayılı “Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”la yeni kurulan 8 ilçe ile birlikte İstanbul ili; Adalar, Arnavutköy, Ataşehir, Avcılar, Bağcılar, Bahçelievler, Bakırköy, Başakşehir, Bayrampaşa, Beşiktaş, Beykoz, Beylikdüzü, Beyoğlu, Büyükçekmece, Çatalca, Çekmeköy, Esenler, Esenyurt, Eyüp, Fatih, Gaziosmanpaşa, Güngören, Kadıköy, Kağıthane, Kartal, Küçükçekmece, Maltepe, Pendik, Sancaktepe, Sarıyer, Silivri, Sultanbeyli, Sultangazi, Şile, Şişli, Tuzla, Ümraniye, Üsküdar ve Zeytinburnu olmak üzere 25'i Avrupa Yakası'nda, 14'ü ise Anadolu Yakası'nda toplam 39 ilçeden oluşmaktadır.

İstanbul, Türkiye'nin ekonomik ve sosyo-kültürel açıdan en önemli şehridir. Kara ve deniz ticaret yollarının bir kavşağı olması ve stratejik konumu nedeniyle Türkiye'de ekonomik yaşamın merkezi olmuştur. Türkiye'deki en büyük sanayi merkezi olarak sanayi istihdamının %20'sini karşılamaktadır. Yaklaşık olarak %38'lik endüstriyel alana sahiptir. Türkiye'nin %55 üretimine ve %45'lik ticaret hacmine sahiptir. Ülkede Gayrisafi Millî Hasıla'nın ~%21,2'lik kısmını oluşturur. Toplam ihracattaki payı ~%45,2, ithalattaki payı ise ~%52,2'dir.

Ticaret, İstanbul'un gelirinde en büyük paya sahip olan sektördür. İlde bu sektörün gelişmesinde Boğaz köprülerinin, Asya ve Avrupa gibi merkezler arasında uzanan otoyolların büyük katkısı vardır. Aynı şekilde demiryoluyla da Asya ve Avrupa'ya bağlanması ve büyük limanları olması da bu konuda etkilidir. İstanbul ticaret sektörü ülke toplamının %27'sini oluşturur. Dışalım ve

dışsattım konusunda da İstanbul, Türkiye çapında birinci sıradadır. Türkiye'de hizmet veren özel bankaların tümünün, ulusal çapta yayın yapan gazetelerin, televizyon kanallarının, ulaşım firmalarının ve yayınevlerinin ise tümüne yakınının genel merkezleri İstanbul'dadır. Nitekim İstanbul ekonomisinde bankacılıkla birlikte ulaştırma-haberleşme sektörü %15'i aşan bir paya sahiptir. Türkiye'nin büyük sanayi kuruluşlarından pek çoğunun genel merkezi ve fabrikası İstanbul'da bulunmaktadır. İlde madeni eşya, makine, otomotiv, gemi yapımı, kimya, dokuma, konfeksiyon, hazır gıda, cam, porselen ve çimento sanayii gelişkindir. 2000'li yılların başında payı %30'a yakın olan sanayi, ticaretten sonra ildeki ikinci büyük sektördür. Cumhuriyet'in kurulmasıyla hızla sanayileşen İstanbul'da ilk fabrikalar Haliç kıyılarına kurulmuş; ancak şehirde yarattıkları kirlilik ve kargaşadan ötürü birer birer tasfiye edilerek şehrin dışında oluşturulan organize sanayi bölgelerine taşınmışlardır. Atatürk Oto Sanayi Sitesi ve İkitelli Organize Sanayi Bölgesi İstanbul'un en büyük sanayi bölgeleridir.

İstanbul'un tarihi, anıtlar ve yapıtların fazlalığı ve Boğaz'a sahip olması nedeniyle gözde turizm merkezlerinden biridir. Binlerce yıldır, değişik insan topluluklarına yurt olan İstanbul topraklarının hemen her yöresinde, tarihin çeşitli dönemlerinden kalma tarihî eserlerle karşılaşmak mümkündür. Envanterlerde kayıtlı binlerce tarihî eser arasında, kent duvarları, saraylar, kasırlar, camiler, kiliseler, sinagoglar, çeşmeler ve konaklar bulunur. İstanbul makro formu ile lineer özellik gösteren bir kenttir. TEM Otoyolu ile E-5, kentsel yapının şekillenmesinde büyük önem taşımaktadır. İstanbul kent dışından geçen ve otoyol vazifesi üstlenmesi amacı ile inşa edilen E-5 karayolu günümüzde şehir içi yol kimliğine bürünmüştür. TEM Otoyolu ise nispeten eski E-5 vazifesini üstlenmiştir, yani ulaşım süresini azaltmakta olup, bu iki ulaşım aksının kesiştiği TEM-E5 bağlantı yolları ekonomik açıdan gelişim gösteren ve göstermeye devam etmesi beklenen alanlardır.

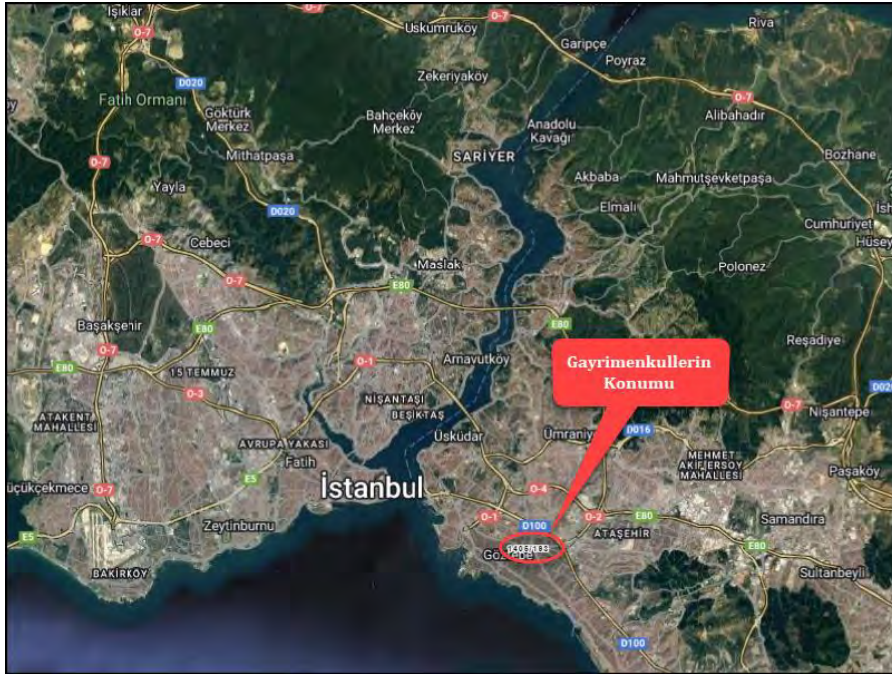
5.2 Konumu ve Çevresel Özellikleri

Değerleme konusu gayrimenkuller İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, Erenköy Mahallesi, 1405 ada 193 parsel üzerinde konumlu 3 Adet Dükkan ve 45 adet konut nitelikli toplam 48 adet bağımsız bölümdür.

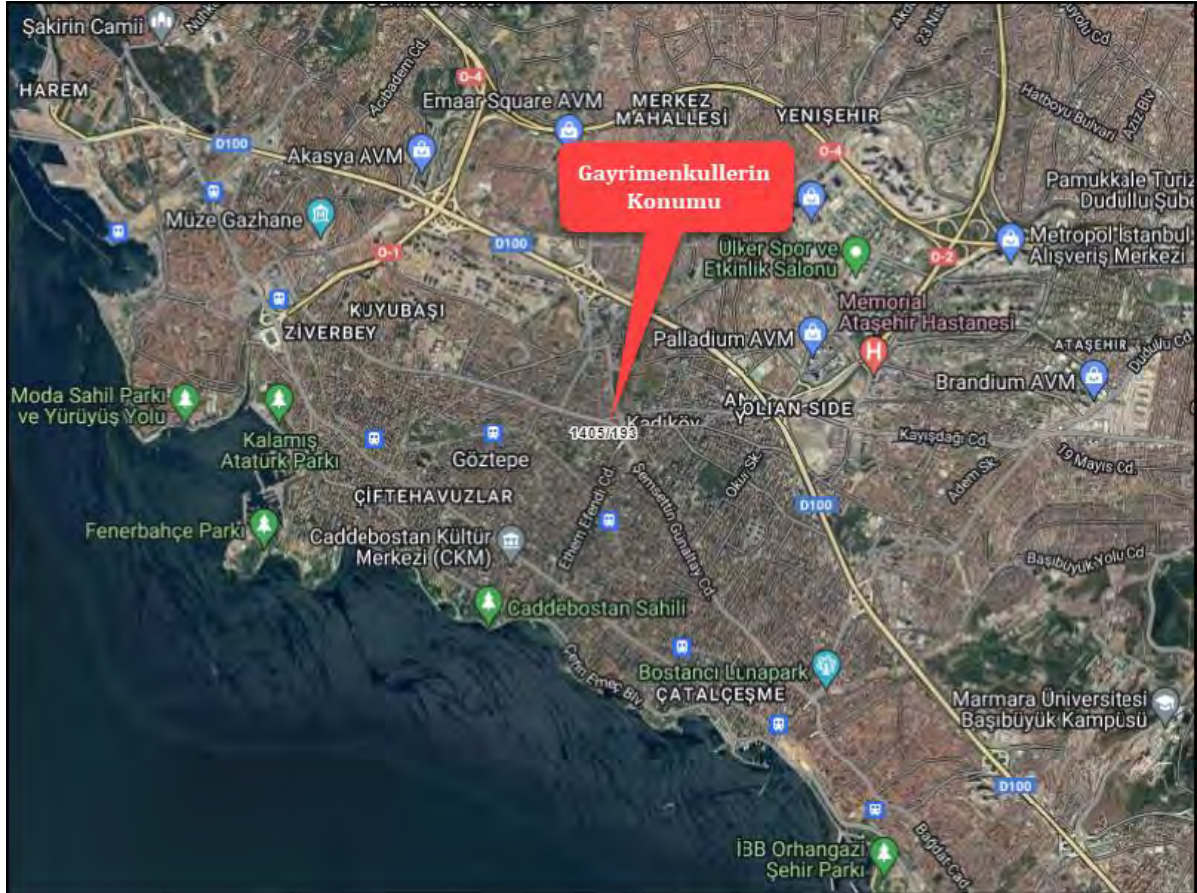
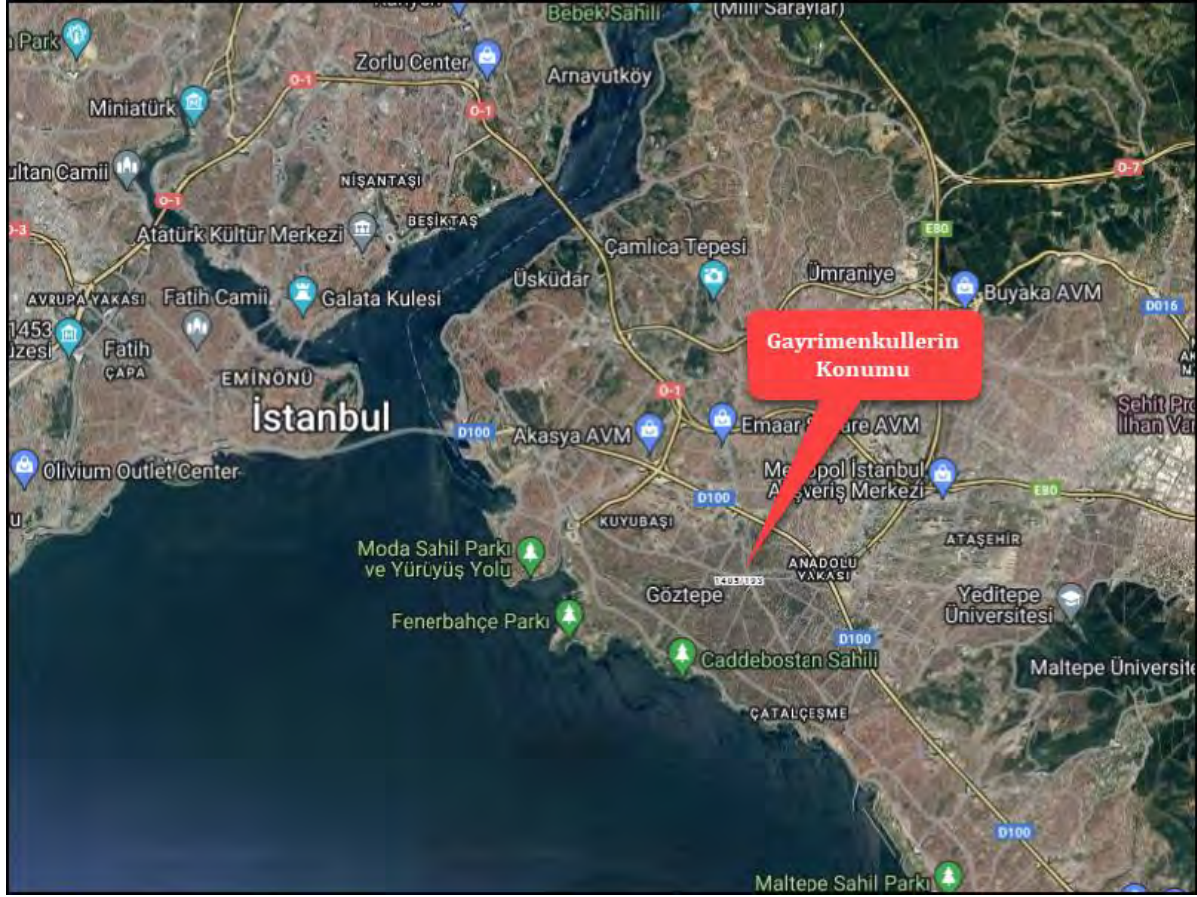
Taşınmazlar; Erenköy Mahallesi, Dr. Mithat Süer Sokak üzerinde konumludur. Taşınmazlar yaklaşık olarak 40.979031 derece enlem, 29.075524 derece boylam koordinatlarında yer almaktadır.

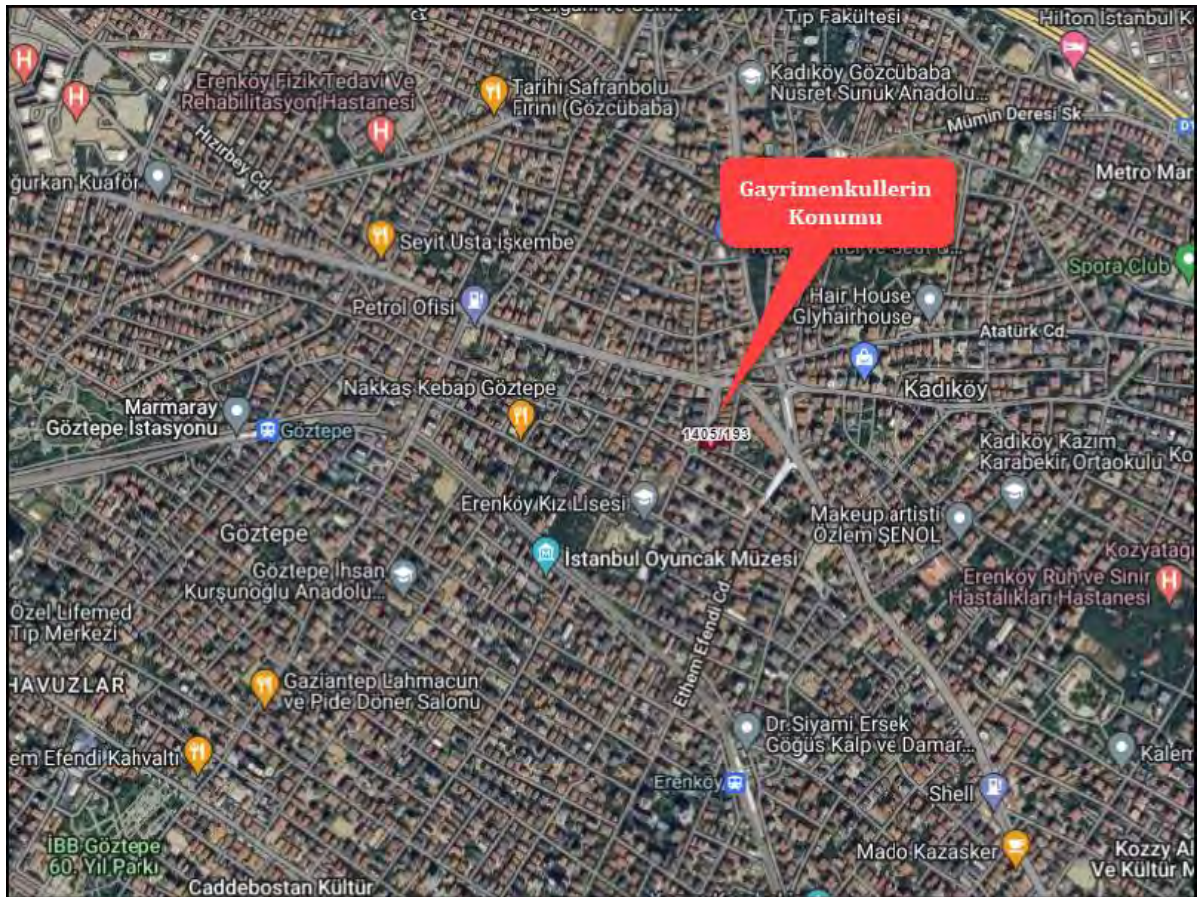
Taşınmazların yer aldığı bölgede, ağırlıklı olarak yüksek katlı konut yapılaşmaları ile eski konut yapılaşmaları yer almaktadır. Bölgede, sosyal yaşamın gerektirdiği alışveriş, sağlık ocağı, okul, market vb. sosyal ihtiyaçlar kısa mesafelerde karşılanabilmektedir. Bölge, üst düzey gelir grubuna sahip insanların ikamet etmeyi tercih ettikleri bir bölge özelliğini taşımaktadır. Taşınmazların yakın çevresinde; Palladium AVM, Bauhaus Kozyatağı, Bahçeşehir Üniversite Hastanesi Medical Park Göztepe, Erenköy Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Hastanesi, Özgürlük Parkı, Caddebostan Plajı yer almaktadır.

Taşınmazlara toplu taşıma araçları duraklarına yakın konumda yer almakta olup, ulaşım toplu taşıma araçları ve özel araçlar ile sağlanabilmektedir. (Göztepe ve Erenköy Marmaray durağına yürüme mesafesindedir. Ayrıca Kozyatağı Merto İstasyonuna da yakın mesafededir.)



Gayrimenkullerin Ana Arterlere Göre Uzaklığı: Değerleme konusu gayrimenkullerin bulunduğu bölge, Sabiha Gökçen Havalimanı'na takribi 28 km, İstanbul Havalimanı'na takribi 50 km, 15 Temmuz Şehitler Köprüsüne takribi 9 km, Fatih Sultan Mehmet Köprüsüne takribi 18 km, Yavuz Sultan Selim Köprüsüne takribi 50 km, Avrasya Tüneline takribi 7 km uzaklıktadır.





5.3 Tapu ve Takyidat Bilgileri

Gayrimenkullere ilişkin tapu ve takyidat bilgileri Müşteri tarafından 19.12.2023 tarihinde Tapu Kadastro Bilgi Sistemi (webtapu) üzerinden alınmıştır. Tapu kayıt belgeleri rapor eklerinde sunulmuştur.

Gayrimenkullerin tapu kayıtlarında müşterek olarak;

- 13.06.2023 tarih ve 28473 yevmiye no ile “02.06.2023 tarihli yönetim planı” beyanı bulunmaktadır.
- 17.03.2023 tarih ve 13232 yevmiye no ile “193 parsel aleyhine 194 parsel lehine 0,25 metre genişliğinde 9,56 m²’lik kısımdan atıksu geçirmek için irtifak hakkı tesisi” bulunmaktadır.
- 02.10.2019 tarih ve 36177 yevmiye no ile “korunma alanı belirtmesi” beyanı bulunmaktadır.
- 20.07.2018 tarih ve 25403 yevmiye no ile “6306 Sayılı Kanun gereğince riskli yapı” beyanı bulunmaktadır. Söz konusu beyan parsel üzerinde yıkılan yapılara ilişkin koyulmuş bir beyan olup inşaatı devam eden projenin tamamlanması ile birlikte terkin edilecektir.
- 12.07.1977 tarih ve 7040 yevmiye no ile “bu parsel lehine 194 parsel aleyhine mürür (geçit) irtifak hakkı” bulunmaktadır.
- 12.07.1977 tarih ve 7040 yevmiye no ile “bu parsel lehine 194 parsel aleyhine muvakkat (kaynak) irtifak hakkı” bulunmaktadır.
- 12.07.1977 tarih ve 7040 yevmiye no ile Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi tarafından “0.01 TL bedel karşılığında kira sözleşmesi (110,69 m²’lik kısmında 1 kuruş bedelle 99 Yıllığına TEDAŞ lehine Trafo Merkezi ve Kablo Geçiş Yeri) şerhi” vardır.

Rapora konu 48 adet bağımsız bölüm, 13.06.2023 tarih ve 28473 yevmiye numaralı kat irtifakı tesisi işlemi ile Ziraat Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı Anonim Şirketi adına tescil edilmiştir.

Taşınmazların tapu kayıtlarında kısıtlayıcı herhangi bir takyidat bulunmamaktadır.

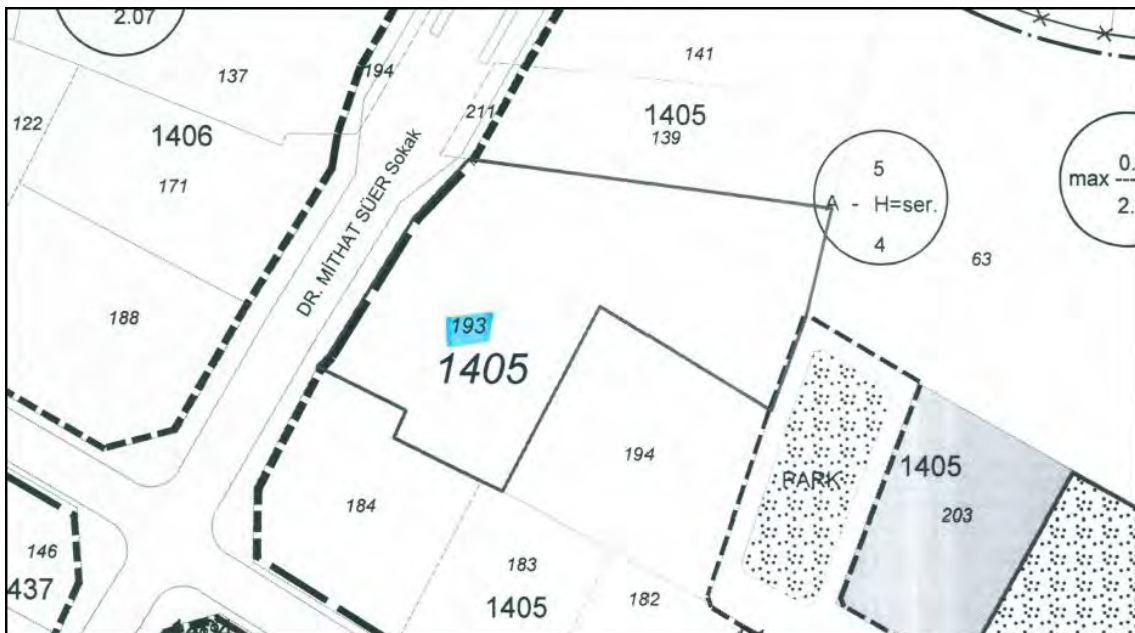
5.4 Kadastral Durum Bilgileri

İncelemeye konu gayrimenkullerin bulunduğu 1405 ada 193 parsel; İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, Erenköy Mahallesi sınırları içerisinde 2.186,98 m² yüzölçümlü “Arsa” niteliği ile kayıtlıdır.



5.5 İmar Durum Bilgileri

Kadıköy Belediyesi İmar Müdürlüğü'nde yapılan incelemede, taşınmazların konumlu olduğu 1405 ada 193 parselin Ayrık Nizam, Emsal: 2,07, TAKS: 0,35, Yençok 15 kat, ön bahçe mesafesi min. 5 metre, yan ve arka bahçe mesafesi min. 4 metre, bina genişliği min. 6 metre yapılaşma koşulları ile “**Konut Alanı**” olarak planlanmıştır.



5.6 Yasal İzin ve Belgeler

Kadıköy Belediyesi dijital arşivinde ve webtapu sisteminde ulaşılan yasal izin ve belgeler aşağıdaki gibidir.

➤ Yapı Ruhsat Belgeleri

Belge Türü	Tarih	No	Nitelik	Birim Sayısı	Alan, m ²	Kat Sayısı			Yapı Sınıfı Grubu	Mimari Proje
						Yol Kotu Altı	Yol Kotu Üstü	Toplam		
Yeni Yapı	18.01.2021	000010-21	Mesken	45	4.491,00	3	15	18	5/A	19.10.2020
			Ofis ve İşyeri	3	214,00					
			Ortak Alan (Kapıcı Dairesi)	1	50,00					
			Ortak Alan	0	5.206,00					
			Toplam	49	9.961,00					
İsim Değişikliği	04.05.2021	000010-21	Mesken	45	4.491,00	3	15	18	5/A	19.10.2020
			Ofis ve İşyeri	3	214,00					
			Ortak Alan (Kapıcı Dairesi)	1	50,00					
			Ortak Alan	0	5.206,00					
			Toplam	49	9.961,00					
İsim Değişikliği	01.12.2021	000010-21	Mesken	45	4.491,00	3	15	18	5/A	19.10.2020
			Ofis ve İşyeri	3	214,00					
			Ortak Alan (Kapıcı Dairesi)	1	50,00					
			Ortak Alan	0	5.206,00					
			Toplam	49	9.961,00					
Tadilat	02.02.2022	000030-22	Mesken	45	4.491,00	3	15	18	5/A	05.11.2021
			Ofis ve İşyeri	3	214,00					
			Ortak Alan (Kapıcı Dairesi)	1	50,00					
			Ortak Alan	0	5.223,00					
			Toplam	49	9.978,00					
İsim Değişikliği	06.04.2022	000030-22	Mesken	45	4.491,00	3	15	18	5/A	05.11.2021
			Ofis ve İşyeri	3	214,00					
			Ortak Alan (Kapıcı Dairesi)	1	50,00					
			Ortak Alan	0	5.223,00					
			Toplam	49	9.978,00					

- **Yapı Kullanma İzin Belgesi:** Değerleme tarihi itibarıyla söz konusu taşınmazlar inşa aşamasında olduğundan yapı kullanma izin belgesi bulunmamaktadır.
- **Mimari Proje Bilgisi:** Rapora konu taşınmazların konumlu olduğu yapıya ait 05.11.2021 tarih ve 2021/1075306 sayılı tadilat projesi Tapu Kadastro Bilgi Sistemi (webtapu) üzerinden incelenmiştir.
- **Enerji Kimlik Belgesi:** Değerleme tarihi itibarıyla söz konusu taşınmazlar inşa aşamasında olduğundan enerji kimlik belgesi bulunmamaktadır.

5.7 Yapı Denetim Kuruluşu ve Denetim Bilgileri

Rapora konu taşınmazların konumlu olduğu ana gayrimenkule ilişkin yapı denetimi Ziraat Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş. personelleri tarafından üstlenilmiştir.

5.8 Tanımı, Yapısal ve Teknik Özellikleri

Anagayrimenkul Özellikleri

İncelemeye konu gayrimenkullerin bulunduğu 1405 ada 193 parsel; İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, Erenköy Mahallesi sınırları içerisinde 2.186,98 m² yüzölçümlü “Arsa” niteliği ile kayıtlıdır. Parsel geometrik olarak amorf yapıda topografik olarak ise eğimli arazi yapısına sahiptir.

Rapora konu taşınmazların konumlu olduğu yapıya ait 05.11.2021 tarih ve 2021/1075306 sayılı tadilat projesi Tapu Kadastro Bilgi Sistemi (webtapu) üzerinden incelenmiştir. İncelenen mimari proje ve yerinde yapılan tespitlere göre anataşınmazın kat ve kattaki kullanım fonksiyonları aşağıdaki tablodaki gibidir.

Kat	Nitelik
3. Bodrum	23 Araçlık Otopark
	Jeneratör Odası
	Teknik Alanlar
2. Bodrum	21 Araçlık Otopark
	Jeneratör Odası
	Teknik Alanlar
1. Bodrum	14 Araçlık Otopark
	Kullanma Suyu Deposu
	Yönetim ve Toplantı Odası
	Malzeme Odası
	Yangın Tesisatı Odası
	Kazan Dairesi
	Yangın Suyu Deposu
Zemin	Bina Girişi-Otopark Girişi ve Çıkışı
	46-47-48 Nolu Dükkanlar
	Kapıcı Dairesi
1-2-3	Her katta 4 Adet Daire
4-5-6-7-8-9-10-11-12-13-14	Her katta 3 Adet Daire
Çatı Katı	Makine Dairesiz Asansör Alanı

Anataşınmazın girişi zemin kat seviyesinden ve güneybatı cephesinden sağlanmaktadır. Binada 2 adet asansör ve 1 adet yangın asansörü bulunmaktadır ancak; değerlendirme tarihi itibarıyla asansör kabin, ray ve makine dairesinin henüz tamamlanmadığı görülmüştür. Taşınmazların ısıtma sistemi doğalgazlı merkezi sistem olarak projelendirilmiştir. Proje bünyesinde 58 araçlık kapalı ve 7 araçlık açık misafir otopark alanları mevcuttur. Proje bünyesinde parselin kuzeydoğu bölümünde yeşil alan ve peyzaj alanlarının olacağı öğrenilmiştir. Değerleme tarihi itibarıyla yapılan tespitlerde anayapının kaba inşaat işlerinin tamamlandığı, dış cephe giydirme, bina içi ince işçiliklerin ise devam ettiği görülmüştür. Müşteri tarafından öğrenilen bilgiye göre değerlendirme tarihi itibarıyla söz konusu projenin tamamlanma oranının **%70** aşamasında olduğu öğrenilmiştir.

Bağımsız Bölüm Özellikleri

Rapora konu taşınmazların konumlu olduğu yapıya ait 05.11.2021 tarih ve 2021/1075306 sayılı tadilat projesi Tapu Kadastro Bilgi Sistemi (webtapu) üzerinden incelenmiştir. İncelenen mimari proje ve yerinde yapılan tespitlere göre proje bünyesinde 27 adet 2+1, 14 adet 3+1 ve 4 adet 4+1 olmak üzere toplam 45 adet konut ve zemin kat seviyesinde düz giriş 3 adet dükkan bulunmaktadır. Projede toplam 48 adet bağımsız bölüm bulunmaktadır.

Değerleme tarihi itibarıyla yapılan tespitlerde taşınmazların kaba inşaat işlerinin tamamlandığı, pencere kasalarının kısmen takıldığı, ıslak hacimlerde zemin ve duvarlarda kısmen seramik döşendiği, alçı işlerinin devam ettiği, doğalgaz boru tesisatı, elektrik tesisatı, temiz ve pis su tesisatının yapıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca saha mühendisi tarafından alınan bilgiye göre dairelerde 2 adet klima, yangın söndürme hattı, su taşma sensörünün bulunduğu öğrenilmiştir. Değerleme konusu taşınmazlara yönelik kat, alan, tip, yön, konum, cephe sayısı, manzara vb. özellikleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Kat	Bağımsız Bölüm No	Nitelik	Tip	Özellik	Net Alan, m ²	Brüt Alan, m ²	Yön	Konum	Cephe Sayısı	Manzara
Zemin	46	Dükkan	Düz Giriş	Düz Giriş	126,76	139,56	-	Köşe	2	Cadde
Zemin	47	Dükkan	Düz Giriş	Düz Giriş	29,89	33,59	-	Ara	1	Cadde
Zemin	48	Dükkan	Düz Giriş	Düz Giriş	36,46	40,69	-	Ara	1	Cadde
1	1	Konut	2+1	Eb. Banyo+Soyunma Odası	76,23	91,68	GD-KD	Köşe	2	Blok+Arka Bahçe+Kısmi Cadde
1	2	Konut	2+1	-	57,36	68,68	KB	Ara	1	Cadde
1	3	Konut	2+1	-	57,08	68,68	KB	Ara	1	Cadde
1	4	Konut	2+1	Eb. Banyo+Soyunma Odası	76,59	91,53	GB-GD	Köşe	2	Çift Blok+Kısmi Arka Bahçe+Kısmi Cadde
2	5	Konut	2+1	Eb. Banyo+Soyunma Odası	76,23	91,68	GD-KD	Köşe	2	Blok+Arka Bahçe+Kısmi Cadde
2	6	Konut	2+1	-	57,36	68,68	KB	Ara	1	Cadde
2	7	Konut	2+1	-	57,08	68,68	KB	Ara	1	Cadde
2	8	Konut	2+1	Eb. Banyo+Soyunma Odası	76,59	91,53	GB-GD	Köşe	2	Çift Blok+Kısmi Arka Bahçe+Kısmi Cadde
3	9	Konut	2+1	Eb. Banyo+Soyunma Odası	76,23	91,68	GD-KD	Köşe	2	Blok+Arka Bahçe+Kısmi Cadde
3	10	Konut	2+1	-	57,36	68,68	KB	Ara	1	Cadde
3	11	Konut	2+1	-	57,08	68,68	KB	Ara	1	Cadde
3	12	Konut	2+1	Eb. Banyo+Soyunma Odası	76,59	91,53	GB-GD	Köşe	2	Çift Blok+Kısmi Arka Bahçe+Kısmi Cadde
4	13	Konut	3+1	Eb. Banyo+Soyunma Odası	96,41	113,75	GD-KD-KB	Köşe	3	Blok+Arka Bahçe+Cadde
4	14	Konut	2+1	-	75,85	93,56	KB	Ara	1	Cadde
4	15	Konut	3+1	Eb. Banyo+Soyunma Odası	96,54	113,52	GD-GB-KB	Köşe	3	Çift Blok+Kısmi Arka Bahçe+Cadde
5	16	Konut	3+1	Eb. Banyo+Soyunma Odası	96,41	113,75	GD-KD-KB	Köşe	3	Şehir+Arka Bahçe
5	17	Konut	2+1	-	75,85	93,56	KB	Ara	1	Şehir
5	18	Konut	3+1	Eb. Banyo+Soyunma Odası	96,54	113,52	GD-GB-KB	Köşe	3	Çift Blok+Kısmi Arka Bahçe+Şehir
6	19	Konut	3+1	Eb. Banyo+Soyunma Odası	96,41	113,75	GD-KD-KB	Köşe	3	Şehir+Arka Bahçe
6	20	Konut	2+1	-	75,85	93,56	KB	Ara	1	Şehir
6	21	Konut	3+1	Eb. Banyo+Soyunma Odası	96,54	113,52	GD-GB-KB	Köşe	3	Çift Blok+Kısmi Arka Bahçe+Şehir
7	22	Konut	3+1	Eb. Banyo+Soyunma Odası	96,41	113,75	GD-KD-KB	Köşe	3	Şehir+Arka Bahçe
7	23	Konut	2+1	-	75,85	93,56	KB	Ara	1	Şehir
7	24	Konut	3+1	Eb. Banyo+Soyunma Odası	96,54	113,52	GD-GB-KB	Köşe	3	Çift Blok+Kısmi Arka Bahçe+Şehir
8	25	Konut	3+1	Eb. Banyo+Soyunma Odası	96,41	113,75	GD-KD-KB	Köşe	3	Şehir+Arka Bahçe
8	26	Konut	2+1	-	75,85	93,56	KB	Ara	1	Şehir
8	27	Konut	3+1	Eb. Banyo+Soyunma Odası	96,54	113,52	GD-GB-KB	Köşe	3	Çift Blok+Kısmi Arka Bahçe+Şehir
9	28	Konut	3+1	Eb. Banyo+Soyunma Odası	96,41	113,75	GD-KD-KB	Köşe	3	Şehir+Arka Bahçe
9	29	Konut	2+1	-	75,85	93,56	KB	Ara	1	Şehir
9	30	Konut	3+1	Eb. Banyo+Soyunma Odası	96,54	113,52	GD-GB-KB	Köşe	3	Çift Blok+Kısmi Arka Bahçe+Şehir
10	31	Konut	3+1	Eb. Banyo+Soyunma Odası	96,41	113,75	GD-KD-KB	Köşe	3	Şehir+Arka Bahçe
10	32	Konut	2+1	-	75,85	93,56	KB	Ara	1	Şehir
10	33	Konut	3+1	Eb. Banyo+Soyunma Odası	96,54	113,52	GD-GB-KB	Köşe	3	Çift Blok+Kısmi Arka Bahçe+Şehir
11	34	Konut	2+1	Eb. Banyo+Soyunma Odası	76,48	91,77	GD-KD	Köşe	2	Şehir+Arka Bahçe+Kısmi Cadde
11	35	Konut	2+1	-	59,99	71,25	KB	Ara	1	Şehir
11	36	Konut	4+1	Eb. Banyo+Soyunma Odası	133,5	157,85	GD-GB-KB	Köşe	3	Kısmi Arka Bahçe+Şehir+Kısmi Deniz
12	37	Konut	2+1	Eb. Banyo+Soyunma Odası	76,48	91,77	GD-KD	Köşe	2	Şehir+Arka Bahçe+Kısmi Cadde
12	38	Konut	2+1	-	59,99	71,25	KB	Ara	1	Şehir
12	39	Konut	4+1	Eb. Banyo+Soyunma Odası	133,5	157,85	GD-GB-KB	Köşe	3	Kısmi Arka Bahçe+Şehir+Kısmi Deniz
13	40	Konut	2+1	Eb. Banyo+Soyunma Odası	76,48	91,77	GD-KD	Köşe	2	Şehir+Arka Bahçe+Kısmi Cadde
13	41	Konut	2+1	-	59,99	71,25	KB	Ara	1	Şehir
13	42	Konut	4+1	Eb. Banyo+Soyunma Odası	133,5	157,85	GD-GB-KB	Köşe	3	Kısmi Arka Bahçe+Şehir+Kısmi Deniz
14	43	Konut	2+1	Eb. Banyo+Soyunma Odası	76,48	91,77	GD-KD	Köşe	2	Şehir+Arka Bahçe+Kısmi Cadde
14	44	Konut	2+1	-	59,99	71,25	KB	Ara	1	Şehir
14	45	Konut	4+1	Eb. Banyo+Soyunma Odası	133,5	157,85	GD-GB-KB	Köşe	3	Kısmi Arka Bahçe+Şehir+Kısmi Deniz
Toplam					3.956,37	4.704,84				

5.9 Yasal-Mevcut Durum Karşılaştırması

Rapora konu taşınmazların konumlu olduğu yapıya ait 05.11.2021 tarih ve 2021/1075306 sayılı tadilat projesi Tapu Kadastro Bilgi Sistemi (webtapu) üzerinden incelenmiştir. İncelenen mimari proje ve yerinde yapılan tespitlere göre proje taşınmazların kat, konum ve alansal olarak mimari projesi ile uyumlu oldukları tespit edilmiştir.

5.10 Olumlu ve Olumsuz Özellikler

Olumlu Özellikler

- Merkezi konumu ve ulaşım kolaylığı.
- Kat irtifakının kurulmuş olması.
- 1. sınıf malzeme kalitesi ile inşa ediliyor olması.
- Proje bünyesinde kapalı ve açık otopark alanlarının bulunması.
- Dairelerin tamamında çift klima, yangın söndürme tesisatı ve su taşma sistemi gibi özelliklerin bulunması.
- Bina içerisinde yangın asansörünün bulunması.
- Yapımı devam eden Göztepe metro hattına yakın konum olması.

Olumsuz Özellikler

- Bölgede trafik ve park sorunun olması.
- Taşınmazların konumlu olduğu caddenin tek yönlü olması.
- Bölgede benzer niteliklere sahip projelerin alternatifinin fazla olması.
- Bölgede gürültü kirliliğinin fazla olması.
- Taşınmazların 1. derece deprem bölgesinde yer alması.
- Gayrimenkul piyasasında yaşanan durgunluk.

5.11 Gayrimenkulün Son Üç Yıllık Dönemde Gerçekleşen Alım – Satım İşlemleri ve Gayrimenkulün Hukuki Durumunda Meydana Gelen Değişiklikler

Not: Kadıköy Tapu Müdürlüğünde söz konusu taşınmazlara yönelik kütük incelemesi için izin verilmemiştir. Tarafımıza iletilen tapu kayıt belgeleri üzerinden yapılan tespitlere göre son üç yıllık dönemde gerçekleşen takyidat hareketleri incelenememiştir. Tarafımıza iletilen tapu kayıt belgesine göre tespit edilen son üç yıllık değişiklikler aşağıdaki gibidir.

- 13.06.2023 tarih ve 28473 yevmiye no ile “02.06.2023 tarihli yönetim planı” beyanı bulunmaktadır.
- 17.03.2023 tarih ve 13232 yevmiye no ile “193 parsel aleyhine 194 parsel lehine 0,25 metre genişliğinde 9,56 m²’lik kısımdan atıksu geçirmek için irtifak hakkı tesisi” bulunmaktadır.
- Rapora konu 48 adet bağımsız bölüm, 13.06.2023 tarih ve 28473 yevmiye numaralı kat irtifakı tesisi işlemi ile Ziraat Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı Anonim Şirketi adına tescil edilmiştir.

5.12 Değerleme İşlemini Olumsuz Yönde Etkileyen veya Sınırlayan Faktörler

Değerleme çalışmasını olumsuz yönde etkileyen herhangi bir faktör bulunmamaktadır.

5.13 En Etkin ve Verimli Kullanım

Değerleme konusu gayrimenkuller “konut ve dükkan” nitelikli olup en etkin ve verimli kullanımlarının nitelikleri doğrultusunda proje geliştirilmiştir

5.14 Müşterek veya Bölünmüş Kısımların Değerleme Analizi

Değerleme konusu gayrimenkulün değer tespitine yönelik olarak yapılan hesaplamalarda müşterek veya bölünmüş kısım bulunmamaktadır.

5.15 Gayrimenkul ve Buna Bağlı Hakların Hukuki Durumunun Analizi

Değerleme konusu gayrimenkulün yasal süreç detayları Rapor’un 5.3, 5.4, 5.5, 5.6, 5.7, 5.9 ve 5.11’inci bölümlerinde verilmiştir.

5.16 Gayrimenkulün Teknik Özellikleri ve Fiziksel Değerlemede Baz Alınan Veriler

Değerleme konusu gayrimenkule ait teknik özellikler ve değerlendirme çalışmasında baz alınan verilere Rapor’un 5.8 ve 5.9’uncu bölümünde detaylı olarak yer verilmiştir.

6. DEĞERLEME ÇALIŞMASI

6.1 Değerleme İşleminde Kullanılan Yöntemler ve Bu Yöntemlerin Seçilme Nedenleri

Rapor'un 3.3 'üncü bölümünde değerlendirme yöntemlerinin detayı açıklanmıştır. Bu değerlendirme çalışmasında, bağımsız bölümlere önemli ölçüde benzerlik taşıyan varlıkların aktif olarak işlem görmesi, önemli ölçüde benzer varlıklar ile ilgili sık yapılan güncel gözlemlenebilir işlemlerin söz konusu olması nedeniyle, değer tespitinde pazar araştırması yapılarak yeterli sayı ve nitelikte emsal bulunarak "Pazar Yaklaşımı" kullanılmıştır.

6.2 Değerleme İşleminde Kullanılan Varsayımlar ve Bunların Kullanılma Nedenleri

Bu rapor kapsamında konu gayrimenkulün Uluslararası Değerleme Standartlarına göre pazar değeri hesaplanacaktır.

6.3 Emsal Araştırması

6.3.1 Satılık Konut Emsal Araştırması



No	İletişim	Proje	Alan, m ²	Tip	Kat	Bina Yaşı	Satış İyadı, ₺	Birim Değeri, ₺/m ²	Ortalama Birim Değer, ₺/m ²
1	Berrak Deniz Ufuk 0 (532) 507 56 01	Erenköy Hatboyu Sokak 1410/203 Erenköy Marmaray	140,00	3+1	13	0	19.000.000,00	135.714,29	135.714,29
2	53 Emlak Mustafa Çakır 0 (553) 223 55 33	Erenköy Ömer Paşa Sk. 437/85	115,00	3+1	7	0	12.000.000,00	104.347,83	104.347,83
3	Emlak Burda Zeki Salih Baykal 0 (543) 371 58 53	Erenköy Sadi Yaver Ataman 1404/192	120,00	3+1	4	0	11.500.000,00	95.833,33	95.833,33
4	Aktüel Cadde Mustafa Ekmekcioğlu 0 (542) 685 98 99	Erenköy Turkuaz Sokak 437/156	155,00	3+1	5	0	16.000.000,00	103.225,81	104.364,06
	Varon Gayrimenkul Muhammet Türkdönmez 0 (531) 250 78 31	Erenköy Turkuaz Sokak 437/156	155,00	3+1	6	0	16.000.000,00	103.225,81	
	Han Gayrimenkul Gökhan Ercan 0 (542) 735 88 58	Erenköy Turkuaz Sokak 437/156	155,00	3+1	9	0	16.000.000,00	103.225,81	
	Armada Gayrimenkul Ozan Cumhur Yüzbaşıgil 0 (535) 507 18 31	Erenköy Turkuaz Sokak 437/156	140,00	3+1	10	0	14.850.000,00	106.071,43	
	Dinamik Gayrimenkul Uğur Dönen 0 (538) 705 40 43	Erenköy Turkuaz Sokak 437/156	140,00	3+1	11	0	14.850.000,00	106.071,43	
5	Remax Sonuç Figen Yolageldili 0 (532) 727 23 23	Erenköy Yaseri Asım Ersoy 2976/80	150,00	3+1	9	0	15.950.000,00	106.333,33	106.333,33
6	Kw Cadde Rabia Yılmaz 0 (532) 464 74 45	Göztepe Fahrettin Gökay Cd. 501/41	135,00	3+1	5	0	12.900.000,00	95.555,56	95.555,56
7	Nea Gayrimenkul Danışmanlık Ayşe Neva İncesu Pesen 0 (536) 337 73 37	Göztepe Fındıklı Sk. 3089/98	80,00	2+1	1	0	6.400.000,00	80.000,00	82.405,06
	Maxihome Gayrimenkul Ahmet Uluyurt 0 (532) 391 30 90	Göztepe Fındıklı Sk. 3089/98	79,00	2+1	2	0	6.700.000,00	84.810,13	
8	Coldwell Banker Zen Neslihan Nurhan Rona 0 (535) 279 70 64	Sahraçedit İnönü Cd. 1438/125	125,00	3+1	8	0	13.000.000,00	104.000,00	104.000,00
9	Century 21 Elite Nagi Yumuşak 0 (535) 472 37 87	Sahraçedit İnönü Cd. 1438/143	140,00	3+1	2	0	11.500.000,00	82.142,86	82.142,86
10	Artı Gayrimenkul Kozyatağı Ebru Yıldız 0 (532) 283 48 30	Yeni Metro Yakını	130,00	3+1	3	0	11.000.000,00	84.615,38	84.615,38

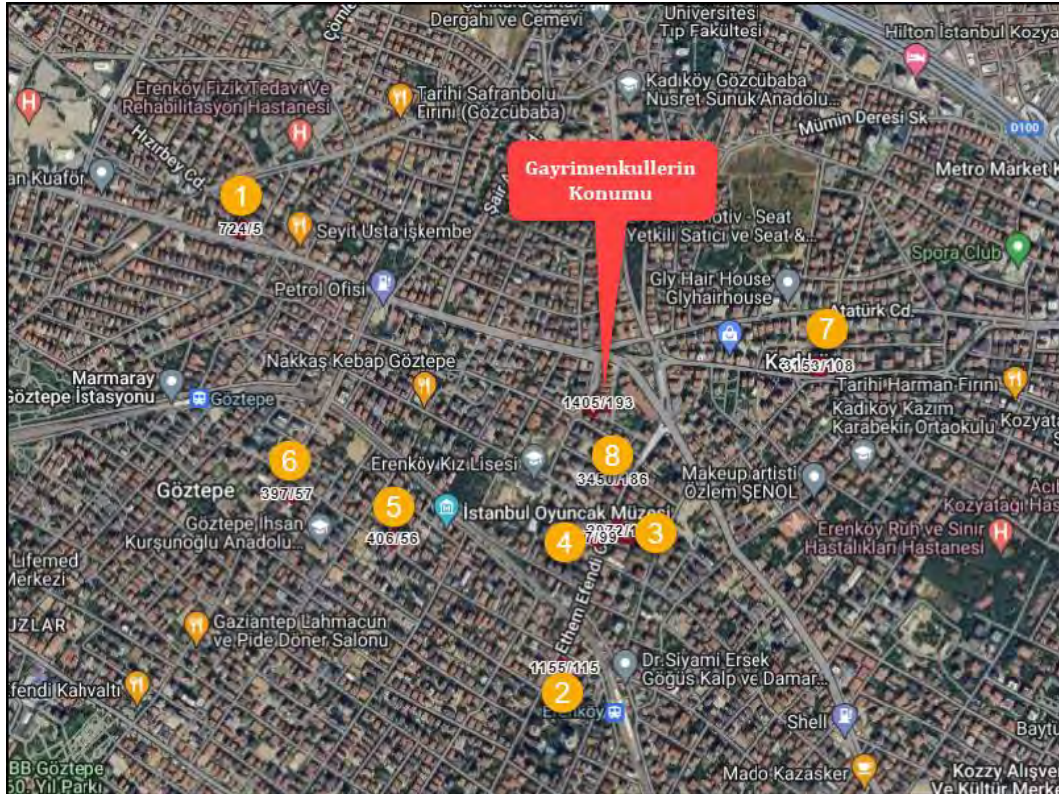
Emsal Düzeltme Tablosu

Alınan emsallere ilişkin pazarlık payı, büyüklük, otopark alanı, manzara, konum, tip ve yaş kriterleri gözetilerek emsal düzeltmesi yapılmıştır.

	Emsal Analizi									
Satışa Sunulan Birim Değer, ₺/m ²	Emsal 1	Emsal 2	Emsal 3	Emsal 4	Emsal 5	Emsal 6	Emsal 7	Emsal 8	Emsal 9	Emsal 10
135.714,29	104.347,83	95.833,33	104.364,06	106.333,33	95.555,56	82.405,06	104.000,00	82.142,86	84.615,38	
Pazarlık Payı	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%
Gerçekleşmesi Muhtemel Fiyat, ₺/m²	122.142,86	93.913,04	86.250,00	93.927,65	95.700,00	86.000,00	74.164,56	93.600,00	73.928,57	76.153,85
Büyüklük	Benzer	Benzer	Benzer	Benzer	Benzer	Benzer	Benzer	Benzer	Benzer	Benzer
Düzeltilme	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Otopark	Benzer	Benzer	Benzer	Benzer	Benzer	Benzer	Benzer	Benzer	Benzer	Benzer
Düzeltilme	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Manzara	İyi	Benzer	Benzer	Benzer	Benzer	Benzer	Benzer	Benzer	Benzer	Benzer
Düzeltilme	-10,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Konum	Kötü	Kötü	Kötü	Kötü	Kötü	İyi	Kötü	İyi	İyi	İyi
Düzeltilme	10,00%	10,00%	10,00%	10,00%	10,00%	-5,00%	5,00%	-5,00%	-5,00%	-5,00%
Tip	Benzer	Benzer	Benzer	Benzer	Benzer	Benzer	Benzer	Benzer	Benzer	Benzer
Düzeltilme	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Yaş	Benzer	Benzer	Benzer	Benzer	Benzer	Benzer	Benzer	Benzer	Benzer	Benzer
Düzeltilme	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Proje Özellikleri	Kötü	Kötü	Kötü	Kötü	Benzer	Kötü	Kötü	Benzer	Benzer	Kötü
Düzeltilme	10,00%	10,00%	10,00%	10,00%	0,00%	10,00%	10,00%	0,00%	0,00%	10,00%
Toplam Düzeltme	10,00%	20,00%	20,00%	20,00%	10,00%	5,00%	15,00%	-5,00%	-5,00%	5,00%
Düzeltilme	12.214,29	18.782,61	17.250,00	18.785,53	9.570,00	4.300,00	11.124,68	-4.680,00	-3.696,43	3.807,69
Düzeltilmiş Birim Değer, ₺/m²	134.357,14	112.695,65	103.500,00	112.713,18	105.270,00	90.300,00	85.289,24	88.920,00	70.232,14	79.961,54
Ortalama Birim Değer, ₺/m²	98.323,89									

Emsal düzeltme sonrası konut ortalama m² birim değeri **~98.000,00 ₺/m²** olarak hesaplanmıştır.

6.3.2 Satılık Dükkan Emsal Araştırması



No	İletişim	Konum	Zemin	Ön Kullanım	Toplam Alan, m ²	Paçal Alan, m ²	Tip	Satış Fiyatı, ₺	Birim Değeri, ₺/m ²
1	Çatı Gayrimenkul Murat Sakaoğlu 0 (530) 558 53 24	Merdivenköy 724/5 Hızırbey Cd.	70,00	70,00	140,00	93,33	Düz Giriş	15.250.000,00	163.392,86
2	Remax Tempo Sevinç Yıldırım 0 (539) 615 61 98	Erenköy 1155/115 Ethem Efendi Cd.	80,00	50,00	130,00	96,67	Düz Giriş	17.500.000,00	181.034,48
3	Remax Sonuç Tülin Birant 0 (535) 558 99 10	Erenköy 2972/164 Ethem Efendi Cd.	80,00	0,00	80,00	80,00	Düz Giriş	17.500.000,00	218.750,00
4	Century21 Perfect Özkan Fırat 0 (532) 734 48 60	Erenköy 437/99 Ethem Efendi Cd.	70,00	0,00	70,00	70,00	Düz Giriş	17.000.000,00	242.857,14
5	Remax City Burçin Müstak Coş 0 (533) 724 74 07	Göztepe 406/56 Avcı Sk.	200,00	70,00	270,00	223,33	Düz Giriş	37.500.000,00	167.910,45
6	Kozem Gayrimenkul Okan Kantarcıoğlu 0 (533) 141 31 71	Göztepe 397/57 Tütüncü Mehmet Efendi Cd.	275,00	65,00	340,00	296,67	Düz Giriş	80.000.000,00	269.662,92
7	Century21 Sahra Murat Bülbül 0 (532) 227 84 66	Sahraicedit 3153/108 İnönü Cd.	350,00	0,00	350,00	350,00	Düz Giriş	80.000.000,00	228.571,43
8	Turyap Kozyatağı Tülin Tağıl 0 (544) 134 19 61	Erenköy 3450/186 Ethem Efendi Cd.	20,00	0,00	20,00	20,00	Düz Giriş	4.350.000,00	217.500,00

Büyük Dükkan Emsal Analizi								
	Emsal 1	Emsal 2	Emsal 3	Emsal 4	Emsal 5	Emsal 6	Emsal 7	Emsal 8
Satışa Sunulan Birim Değer, ₺/m ²	163.392,86	181.034,48	218.750,00	242.857,14	167.910,45	269.662,92	228.571,43	217.500,00
Pazarlık Payı	10%	10%	10%	10%	10%	20%	10%	10%
Gerçekleşmesi Muhtemel Fiyat, ₺/m ²	147.053,57	162.931,03	196.875,00	218.571,43	151.119,40	215.730,34	205.714,29	195.750,00
Büyüklük	Küçük	Küçük	Küçük	Küçük	Büyük	Büyük	Büyük	Küçük
Düzeltilme	-10,00%	-10,00%	-10,00%	-10,00%	-10,00%	-10,00%	-10,00%	-10,00%
Konum (Ticari Yoğunluk)	Kötü	İyi	İyi	İyi	Kötü	İyi	İyi	İyi
Düzeltilme	15,00%	-15,00%	-15,00%	-15,00%	20,00%	-15,00%	-25,00%	-20,00%
Toplam Düzeltilme	5,00%	-25,00%	-25,00%	-25,00%	10,00%	-25,00%	-35,00%	-30,00%
Düzeltilme	7.352,68	-40.732,76	-49.218,75	-54.642,86	15.111,94	-53.932,58	-72.000,00	-58.725,00
Düzeltilmiş Birim Değer, ₺/m ²	154.406,25	122.198,28	147.656,25	163.928,57	166.231,34	161.797,75	133.714,29	137.025,00
Ortalama Birim Değer, ₺/m ²	148.369,72							

Küçük Dükkan Emsal Analizi								
	Emsal 1	Emsal 2	Emsal 3	Emsal 4	Emsal 5	Emsal 6	Emsal 7	Emsal 8
Satışa Sunulan Birim Değer, ₺/m ²	163.392,86	181.034,48	218.750,00	242.857,14	167.910,45	269.662,92	228.571,43	217.500,00
Pazarlık Payı	10%	10%	10%	10%	10%	20%	10%	10%
Gerçekleşmesi Muhtemel Fiyat, ₺/m ²	147.053,57	162.931,03	196.875,00	218.571,43	151.119,40	215.730,34	205.714,29	195.750,00
Büyüklük	Büyük	Büyük	Büyük	Benzer	Büyük	Büyük	Büyük	Benzer
Düzeltilme	5,00%	5,00%	5,00%	0,00%	5,00%	5,00%	5,00%	0,00%
Konum (Ticari Yoğunluk)	Kötü	İyi	İyi	İyi	Kötü	İyi	İyi	İyi
Düzeltilme	15,00%	-15,00%	-15,00%	-15,00%	20,00%	-15,00%	-25,00%	-20,00%
Toplam Düzeltilme	20,00%	-10,00%	-10,00%	-15,00%	25,00%	-10,00%	-20,00%	-20,00%
Düzeltilme	29.410,71	-16.293,10	-19.687,50	-32.785,71	37.779,85	-21.573,03	-41.142,86	-39.150,00
Düzeltilmiş Birim Değer, ₺/m ²	176.464,29	146.637,93	177.187,50	185.785,71	188.899,25	194.157,30	164.571,43	156.600,00
Ortalama Birim Değer, ₺/m ²	173.787,93							

Emsal düzeltme sonrası küçük alanlı dükkanların ortalama m² birim değeri **~175.000,00 ₺/m²**, büyük alanlı dükkanın ortalama m² birim değeri **~148.000,00 ₺/m²** olarak hesaplanmıştır.

6.4 Pazar Yaklaşımı ile Değer Takdiri

Pazar Yaklaşımı çerçevesinde, değerlendirme konusu bağımsız bölümlerin özellikleri dikkate alınarak, piyasada yakın zamanda alım-satıma konu olmuş/satılık vaziyette olan konut ve dükkan emsal araştırmaları doğrultusunda değer takdiri şerefiyelendirme çalışması yapılarak gerçekleştirilmiştir. Söz konusu taşınmazlar inşa aşamasında olduğundan mevcut durum değeri ve tamamlanması durumundaki değerleri hesaplanmıştır.

➤ Konut Değer Takdiri

Kullanılan Kriterler

Projenin şerefiyelendirme çalışması için gerekli teknik ve yapısal detaylar, TKGM Web Tapu Sisteminde incelenen mimari projeden hesaplanan brüt alanlarına göre çalışılmıştır. Şerefiye çalışmasına konu olan proje için öncelikli olarak proje içinde birbirlerine göre avantajlı-dezavantajlı olan özellikleri ile değere etki edebilecek kriterler belirlenmiştir. Kıymet takdirlerine etken oluşturan kıstasların her birinin gayrimenkulün değerine olan etkisi yüzde oranı olarak belirlenmiş, şerefiye katsayıları ile takdir edilen taban birim değer üzerinden şerefiyelendirme çalışması sonuçlandırılmıştır. Şerefiyede kabul edilen kriterler aşağıdaki gibidir.

- **Konum ve Yön:** Bağımsız bölümlerin ana ve ara yönlere göre konumları şerefiyelendirme çalışmasına dahil edilmiştir. Güneş ışığından faydalanma, rüzgarın etkisi gibi iklimsel koşulların toplam etkisi bu başlık altında değerlendirilmiştir. Bu kriterde örneğin güneyin kuzeye, doğunun batıya göre avantajlı ve tercih edilir olduğu kabul edilmektedir.
- **Cephe Sayısı:** Bağımsız bölümlerin cephe sayıları bakımından, yön ve manzaradan faydalanma imkanlarını artırması sebebi ile çalışmaya kriter olarak dahil edilmiştir.
- **Kat:** Bağımsız bölümlerin bulunduğu katlar şerefiye kriteri olarak alınmıştır.
- **Manzara:** Proje bünyesinde komşu bloklara olan cephe, arka bahçe olan cephe, cadde, şehir ve deniz manzarası kabul edilmiştir.

➤ Dükkan Değer Takdiri

Şerefiye çalışmasında küçük alanlı dükkanların m² birim değeri **175.000,00 ₺/m²**, büyük alanlı dükkanın m² birim değeri **165.000,00 ₺/m²** olarak takdir edilmiştir.

Gayrimenkulün Mevcut Durum Değeri= Brüt Alan (m²) x Şerefiyeli Birim Değer (₺/m²) x (İnşaat Tamamlanma Oranı) olarak hesaplanmıştır.

Gayrimenkulün Tamamlanması Durumundaki Değeri= Brüt Alan (m²) x Şerefiyeli Birim Değer (₺/m²) olarak hesaplanmıştır.

Kat	Bağımsız Bölüm No	Nitelik	Tip	Brüt Alan, m ²	Şerefiyeli Birim Değer, ₺/m ²	Tamamlanması Durumundaki Değer, ₺ (KDV Hariç)	Tamamlanması Durumundaki Takdir Edilen Değer, ₺ (KDV Hariç)	Tamamlanması Durumundaki Değer, ₺ (KDV Dahil) (Dükkanlar %20-Konutlar %1)	Mevcut Durum Değeri, ₺ (%70 İnşaat Seviyesine Göre) (KDV Hariç)	Mevcut Durum Değeri, ₺ (%70 İnşaat Seviyesine Göre) (KDV Dahil) (Dükkanlar %20-Konutlar %1)
Zemin	46	Dükkan	Düz Giriş Büyük	139,56	148.000,00	20.654.880,00	20.655.000,00	24.786.000,00	14.458.500,00	17.350.200,00
Zemin	47	Dükkan	Düz Giriş Küçük	33,59	175.000,00	5.878.250,00	5.878.000,00	7.053.600,00	4.114.600,00	4.937.520,00
Zemin	48	Dükkan	Düz Giriş Küçük	40,69	175.000,00	7.120.750,00	7.121.000,00	8.545.200,00	4.984.700,00	5.981.640,00
1	1	Konut	2+1	91,68	90.337,90	8.282.178,22	8.282.000,00	8.364.820,00	5.797.400,00	5.855.374,00
1	2	Konut	2+1	68,68	93.704,77	6.435.643,56	6.436.000,00	6.500.360,00	4.505.200,00	4.550.252,00
1	3	Konut	2+1	68,68	93.704,77	6.435.643,56	6.436.000,00	6.500.360,00	4.505.200,00	4.550.252,00
1	4	Konut	2+1	91,53	89.782,82	8.217.821,78	8.218.000,00	8.300.180,00	5.752.600,00	5.810.126,00
2	5	Konut	2+1	91,68	91.255,85	8.366.336,63	8.366.000,00	8.449.660,00	5.856.200,00	5.914.762,00
2	6	Konut	2+1	68,68	95.146,38	6.534.653,47	6.535.000,00	6.600.350,00	4.574.500,00	4.620.245,00
2	7	Konut	2+1	68,68	95.146,38	6.534.653,47	6.535.000,00	6.600.350,00	4.574.500,00	4.620.245,00
2	8	Konut	2+1	91,53	90.540,03	8.287.128,71	8.287.000,00	8.369.870,00	5.800.900,00	5.858.909,00
3	9	Konut	2+1	91,68	92.011,82	8.435.643,56	8.436.000,00	8.520.360,00	5.905.200,00	5.964.252,00
3	10	Konut	2+1	68,68	96.587,99	6.633.663,37	6.634.000,00	6.700.340,00	4.643.800,00	4.690.238,00
3	11	Konut	2+1	68,68	96.587,99	6.633.663,37	6.634.000,00	6.700.340,00	4.643.800,00	4.690.238,00
3	12	Konut	2+1	91,53	91.405,40	8.366.336,63	8.366.000,00	8.449.660,00	5.856.200,00	5.914.762,00
4	13	Konut	3+1	113,75	92.003,05	10.465.346,53	10.465.000,00	10.569.650,00	7.325.500,00	7.398.755,00
4	14	Konut	2+1	93,56	92.067,78	8.613.861,39	8.614.000,00	8.700.140,00	6.029.800,00	6.090.098,00
4	15	Konut	3+1	113,52	91.404,49	10.376.237,62	10.376.000,00	10.479.760,00	7.263.200,00	7.335.832,00
5	16	Konut	3+1	113,75	94.875,42	10.792.079,21	10.792.000,00	10.899.920,00	7.554.400,00	7.629.944,00
5	17	Konut	2+1	93,56	93.126,03	8.712.871,29	8.713.000,00	8.800.130,00	6.099.100,00	6.160.091,00
5	18	Konut	3+1	113,52	93.454,11	10.608.910,89	10.609.000,00	10.715.090,00	7.426.300,00	7.500.563,00
6	19	Konut	3+1	113,75	95.615,28	10.876.237,62	10.876.000,00	10.984.760,00	7.613.200,00	7.689.332,00
6	20	Konut	2+1	93,56	94.184,28	8.811.881,19	8.812.000,00	8.900.120,00	6.168.400,00	6.230.084,00
6	21	Konut	3+1	113,52	94.239,08	10.698.019,80	10.698.000,00	10.804.980,00	7.488.600,00	7.563.486,00
7	22	Konut	3+1	113,75	96.398,65	10.965.346,53	10.965.000,00	11.074.650,00	7.675.500,00	7.752.255,00
7	23	Konut	2+1	93,56	95.242,53	8.910.891,09	8.911.000,00	9.000.110,00	6.237.700,00	6.300.077,00
7	24	Konut	3+1	113,52	95.024,04	10.787.128,71	10.787.000,00	10.894.870,00	7.550.900,00	7.626.409,00
8	25	Konut	3+1	113,75	97.182,03	11.054.455,45	11.054.000,00	11.164.540,00	7.737.800,00	7.815.178,00
8	26	Konut	2+1	93,56	95.242,53	8.910.891,09	8.911.000,00	9.000.110,00	6.237.700,00	6.300.077,00
8	27	Konut	3+1	113,52	95.809,00	10.876.237,62	10.876.000,00	10.984.760,00	7.613.200,00	7.689.332,00
9	28	Konut	3+1	113,75	98.052,44	11.153.465,35	11.153.000,00	11.264.530,00	7.807.100,00	7.885.171,00
9	29	Konut	2+1	93,56	97.359,03	9.108.910,89	9.109.000,00	9.200.090,00	6.376.300,00	6.440.063,00
9	30	Konut	3+1	113,52	96.593,96	10.965.346,53	10.965.000,00	11.074.650,00	7.675.500,00	7.752.255,00
10	31	Konut	3+1	113,75	98.835,82	11.242.574,26	11.243.000,00	11.355.430,00	7.870.100,00	7.948.801,00
10	32	Konut	2+1	93,56	99.475,53	9.306.930,69	9.307.000,00	9.400.070,00	6.514.900,00	6.580.049,00
10	33	Konut	3+1	113,52	97.378,92	11.054.455,45	11.054.000,00	11.164.540,00	7.737.800,00	7.815.178,00
11	34	Konut	2+1	91,77	103.573,61	9.504.950,50	9.505.000,00	9.600.050,00	6.653.500,00	6.720.035,00
11	35	Konut	2+1	71,25	104.220,95	7.425.742,57	7.426.000,00	7.500.260,00	5.198.200,00	5.250.182,00
11	36	Konut	4+1	157,85	105.062,77	16.584.158,42	16.584.000,00	16.749.840,00	11.608.800,00	11.724.888,00
12	37	Konut	2+1	91,77	104.328,84	9.574.257,43	9.574.000,00	9.669.740,00	6.701.800,00	6.768.818,00

Kat	Bağımsız Bölüm No	Nitelik	Tip	Brüt Alan, m ²	Şerefiyeli Birim Değer, ₺/m ²	Tamamlanması Durumundaki Değer, ₺ (KDV Hariç)	Tamamlanması Durumundaki Takdir Edilen Değer, ₺ (KDV Hariç)	Tamamlanması Durumundaki Değer, ₺ (KDV Dahil) (Dükkanlar %20-Konutlar %1)	Mevcut Durum Değeri, ₺ (%70 İnşaat Seviyesine Göre) (KDV Hariç)	Mevcut Durum Değeri, ₺ (%70 İnşaat Seviyesine Göre) (KDV Dahil) (Dükkanlar %20-Konutlar %1)
12	38	Konut	2+1	71,25	104.220,95	7.425.742,57	7.426.000,00	7.500.260,00	5.198.200,00	5.250.182,00
12	39	Konut	4+1	157,85	106.630,87	16.831.683,17	16.832.000,00	17.000.320,00	11.782.400,00	11.900.224,00
13	40	Konut	2+1	91,77	105.191,95	9.653.465,35	9.653.000,00	9.749.530,00	6.757.100,00	6.824.671,00
13	41	Konut	2+1	71,25	105.610,56	7.524.752,48	7.525.000,00	7.600.250,00	5.267.500,00	5.320.175,00
13	42	Konut	4+1	157,85	108.198,97	17.079.207,92	17.079.000,00	17.249.790,00	11.955.300,00	12.074.853,00
14	43	Konut	2+1	91,77	106.270,84	9.752.475,25	9.752.000,00	9.849.520,00	6.826.400,00	6.894.664,00
14	44	Konut	2+1	71,25	107.000,17	7.623.762,38	7.624.000,00	7.700.240,00	5.336.800,00	5.390.168,00
14	45	Konut	4+1	157,85	112.903,28	17.821.782,18	17.822.000,00	18.000.220,00	12.475.400,00	12.600.154,00
Toplam				4.704,84		473.911.305,74	473.911.000,00	485.044.370,00	331.737.700,00	339.531.059,00

Pazar yaklaşımı ile 48 adet bağımsız bölümün %70 inşaat seviyesine göre değeri toplam değeri **331.737.700,00 ₺**, tamamlanması durumundaki değeri ise **473.911.000,00 ₺** olarak hesap ve takdir edilmiştir.

7. ANALİZ SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

7.1 Farklı Değerleme Metotlarının ve Analiz Sonuçlarının Uyumlaştırılması, Bu Amaçla İzlenen Yöntemin ve Nedenlerinin Açıklanması

Bu değerleme çalışmasında, bağımsız bölümlere önemli ölçüde benzerlik taşıyan varlıkların aktif olarak işlem görmesi, önemli ölçüde benzer varlıklar ile ilgili sık yapılan güncel gözlemlenebilir işlemlerin söz konusu olması nedeniyle, değer tespitinde pazar araştırması yapılarak yeterli sayı ve nitelikte emsal bulunarak “Pazar Yaklaşımı” kullanılmıştır.

Pazar Yaklaşımı çerçevesinde, değerleme konusu bağımsız bölümlerin özellikleri dikkate alınarak, piyasada yakın zamanda alım-satıma konu olmuş/satılık vaziyette olan konut ve dükkan emsal araştırmaları doğrultusunda değer takdiri şerefiyelendirme çalışması yapılarak gerçekleştirilmiştir.

Değerleme çalışmasında yer alan bilgiler ve şartlar dikkate alındığında, özellikle tek bir yöntemin doğruluğuna ve güvenilirliğine yüksek seviyede itimat duyulduğu hallerde, değerlemeyi gerçekleştirenlerin bir varlığın değerlemesi için birden fazla değerleme yöntemi kullanması gerekmez. Ancak, değerlemeyi gerçekleştirenin çeşitli yaklaşım ve yöntemleri kullanmayı da göz önünde bulundurması gerekli görülmekte olup, özellikle tek bir yöntem ile güvenilir bir karar verilebilmesi için yeterli bulguya dayalı veya gözlemlenebilen girdinin mevcut olmadığı hallerde, bir değer belirlenebilmesi amacıyla birden fazla değerleme yaklaşımı veya yöntemi gerekli görülüp kullanılabilir. Birden fazla değerleme yaklaşımı veya yönteminin, hatta tek bir yaklaşım dahilinde birden fazla yöntemin kullanıldığı hallerde, söz konusu farklı yaklaşım veya yöntemlere dayalı değer takdirinin makul olması ve birbirinden farklı değerlerin, ortalama alınmaksızın, analiz edilmek ve gerekçeleri belirtilmek suretiyle tek bir sonuca ulaştırılma sürecinin değerlemeyi gerçekleştiren tarafından raporda açıklanması gerekli görülmektedir.

7.2 Asgari Bilgilerden Raporda Yer Verilmeyenlerin Niçin Yer Almadıklarının Gerekçeleri

Bu değerleme çalışmasında, asgari bilgilerden raporda yer verilmeyen herhangi bir husus bulunmamaktadır.

7.3 Yasal Gereklerin Yerine Getirilip Getirilmediği ve Mevzuat Uyarınca Alınması Gereken İzin ve Belgelerin Tam ve Eksiksiz Olarak Mevcut Olup Olmadığı Hakkında Görüş

Değerleme konusu taşınmazlar mevzuat uyarınca alınması gereken izin ve belgelerin yasal süreçlerini tam ve eksiksiz olarak tamamlamıştır. Müşteri tarafından öğrenilen bilgiye göre değerleme tarihi itibarıyla söz konusu projenin tamamlanma oranının **%70** aşamasında olduğu öğrenilmiştir. İnşa sürecinin devam ediyor olması sebebi ile henüz yapı kullanma izin belgesi bulunmamaktadır.

7.4 Değerlemesi Yapılan Gayrimenkulün Portföye Alınmasında Sermaye Piyasası Mevzuatı Çerçevesinde Bir Engel Olup Olmadığı Hakkında Görüş

Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Esaslar Tebliği

Resmî Gazete Tarihi: 28.05.2013 Resmî Gazete Sayısı: 28660

Yedinci Bölüm

Yatırımlara ve Faaliyetlere İlişkin Esaslar

Madde 22:

Birinci Fıkra a Bendi (Değişik: RG-9/10/2020-31269): Alım satım karı veya kira geliri elde etmek amacıyla; arsa, arazi, konut, ofis, alışveriş merkezi, otel, lojistik merkezi, depo, park, hastane ve benzeri her türlü gayrimenkulü satın alabilir, satabilir, kiralayabilir, kiraya verebilir ve satın almayı veya satmayı vaad edebilirler. Şu kadar ki münhasıran altyapı yatırım ve hizmetlerinden oluşan portföyü işletecek ortaklıklar sadece altyapı yatırım ve hizmet konusu olan gayrimenkuller ile ilgili olan işlemleri gerçekleştirebilir.

Birinci Fıkra b Bendi (Değişik:RG-2/1/2019-30643): Portföylerine alınacak her türlü bina ve benzeri yapılara ilişkin olarak yapı kullanma izninin alınmış ve kat mülkiyetinin tesis edilmiş olması zorunludur. Ancak, mülkiyeti tek başına ya da başka kişilerle birlikte ortaklığa ait olan otel, alışveriş merkezi, iş merkezi, hastane, ticari depo, fabrika, ofis binası ve şube gibi yapıların, tamamının veya bölümlerinin yalnızca kira geliri elde etme amacıyla kullanılması halinde, anılan yapıya ilişkin olarak yapı kullanma izninin alınması ve tapu senedinde belirtilen niteliğinin taşınmazın mevcut durumuna uygun olması yeterli kabul edilir. Ayrıca, 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununun geçici 16 ncı maddesi kapsamında yapı kayıt belgesi alınmış olması, bu fıkroda yer alan yapı kullanma izninin alınmış olması şartının yerine getirilmesi için yeterli kabul edilir.

Birinci Fıkra c Bendi: Portföylerine ancak üzerinde ipotek bulunmayan veya gayrimenkulün değerini doğrudan ve önemli ölçüde etkileyecek nitelikte herhangi bir takyidat şerhi olmayan gayrimenkuller ile gayrimenkule dayalı haklar dahil edilebilir. Bu hususta 30 uncu madde hükümleri saklıdır.

Rapor'un 5.3 Tapu ve Takyidat Bilgileri, 5.5 İmar Durum Bilgileri, 5.6 Gayrimenkullerin Kullanımına Dair Yasal İzin ve Belgeler ve 5.9 Yasal-Mevcut Durum Karşılaştırması başlıklarında açıklanan incelemelere göre rapora konu gayrimenkullerin Sermaye Piyasası Mevzuatı hükümleri çerçevesinde gayrimenkul yatırım ortaklığı portföyünde **"Bağımsız Bölüm"** olarak bulunmasında herhangi bir sakınca olmadığı görüş ve kanaatindeyiz.

8. SONUÇ

8.1 Sorumlu Değerleme Uzmanının Sonuç Cümlesi

Bu rapor, Ziraat Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı Anonim Şirketi talebi üzerine, gayrimenkul değerlendirme alanında faaliyet gösteren Yetkin Gayrimenkul Değerleme ve Danışmanlık A.Ş. tarafından; İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, Erenköy Mahallesi, 1405 ada 193 parsel üzerinde konumlu 3 adet dükkan ve 45 adet konut nitelikli toplam 48 adet bağımsız bölümün yasal durumunun irdelenmesi, güncel rayiç değerinin Türk Lirası cinsinden belirlenmesi amacıyla hazırlanan değerlendirme raporudur.

Bu Rapor, 31.08.2019 tarih ve 30874 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Sermaye Piyasası Kurulu'nun Seri III, 62.3 numaralı "Sermaye Piyasasında Faaliyette Bulunacak Gayrimenkul Değerleme Kuruluşları Hakkında Tebliğin" 1. maddesinin 2. fıkrası kapsamında hazırlanmıştır.

Rapora konu gayrimenkullerin Sermaye Piyasası Mevzuatı hükümleri çerçevesinde gayrimenkul yatırım ortaklığı portföyünde "**Bağımsız Bölüm**" olarak bulunmasında herhangi bir sakınca olmadığı görüş ve kanaatindeyiz.

8.2 Nihai Değer Takdiri

Rapora konu İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, Erenköy Mahallesi, 1405 ada 193 parsel üzerinde konumlu 48 adet bağımsız bölüm için takdir edilen toplam değerler aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

DEĞERLEME RAPORUNDA TAKDİR OLUNAN DEĞERLER	
Tamamlanması Durumundaki Takdir Edilen Değer, ₺/USD (KDV Hariç)	473.911.000,00
Tamamlanması Durumundaki Değer, ₺/USD (KDV Dahil) (Dükkanlar %20-Konutlar %1,00)	485.044.370,00
Mevcut Durum Değeri, ₺/USD (%70 İnşaat Seviyesine Göre) (KDV Hariç)	331.737.700,00
Mevcut Durum Değeri, ₺/USD (%70 İnşaat Seviyesine Göre) (KDV Dahil) (Dükkanlar %20-Konutlar %1,00)	339.531.059,00

Abdurrahman KESMEZ
İktisat
Değerleme Uzman Yrd.
Lisans No: 411010

Hasan Serhat BERKLİ
İşletme
Değerleme Uzmanı
Lisans No: 403376

Yasin PEKTAŞ
Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisi
Sorumlu Değerleme Uzmanı
Lisans No: 400446